

Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych
Polska Akademia Nauk

Sprawozdanie z działalności za rok 2017

Informacje ogólne

Przedmiotem działalności Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN są badania nad antycznymi cywilizacjami Starego Świata i nowożytnymi tej części *oikumene* wyrastającymi z tradycji kulturowych i religijnych odmiennych od europejskich. Instytut powstał w 2010 roku z połączenia dwóch niesamodzielnych jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk: Zakładu Archeologii Śródziemnomorskiej i Zakładu Krajów Pozaeuropejskich. Interdyscyplinarność badań stanowi specyfikę naszej placówki. Badania społeczeństw starożytnych i współczesnych łączy szeroki wachlarz metod nauk historycznych, badań techniki i środowiska z jednej strony oraz ekonomii, polityki, językoznawstwa, religioznawstwa i kulturoznawstwa z drugiej. Pracownicy Instytutu reprezentują dwa obszary wiedzy: nauki humanistyczne i nauki społeczne, jak też różne dyscypliny naukowe: archeologię, historię, historię sztuki, religioznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo, socjologię oraz naukę o polityce. Zakres rzeczowy jest równie szeroki i obejmuje badania archeologiczne w Egipcie, Sudanie, na Bliskim Wschodzie i Cyprze, socjologię rozwoju współczesnych społeczeństw krajów Azji i Afryki oraz badania przekształceń politycznych w tych krajach.

Pion naukowo-badawczy Instytutu składa się z pięciu Zakładów:

1. Zakładu Starożytnych Kultur Egiptu i Bliskiego Wschodu,
2. Zakładu Nubiologii,
3. Zakładu Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich,
4. Zakładu Współczesnych Kultur Azji i Afryki oraz
5. Zakładu Cywilizacji Islamu.

Komórki te kontynuowały działalność naukową organizując między innymi seminaria, odczyty oraz konferencje o zasięgu międzynarodowym i krajowym. W ramach dwóch zakładów od 2013 roku działały centra: Centrum Badań Bliskowschodnich i Centrum Badań nad Konfucjanizmem Współczesnym. W ostatnim okresie, wskutek zmian kadrowych, ich aktywność uległa zahamowaniu.

W ramach ponownej restrukturyzacji Instytutu w roku 2016 roku powołano cztery nowe zespoły badawcze:

-
1. Ośrodek Badań nad Świątynią Egipską,
 2. Centrum Badań nad Nubią Średniowieczną,
 3. Ośrodek Badań nad Antycznym Nea Pafos oraz
 4. Centrum Badań nad Społeczeństwami Wieloetnicznymi.

Wpłynęło to znacząco na zwiększenie zatrudnienia w Instytucie w 2017 roku o dziesięciu młodych pracowników naukowych.

Źródła finansowania

Następujące instytucje finansowały w 2017 roku działalność Instytutu:

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach:
 - Dotacji na utrzymanie potencjału badawczego oraz dla młodych naukowców (działalność statutową),
 - Dotacji na finansowanie kosztów restrukturyzacji,
 - Projektów w module Umieędzynarodowienie (3a i b) Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki,
 - Projektu Dialog,
 - Dotacji na działalność upowszechniającą naukę (DUN) na specjalistyczną edycję artykułów obcojęzycznych w czasopiśmie "Acta Asiatica Varsoviensia";
- Polska Akademia Nauk;
- Narodowe Centrum Nauki;
- Fundacja „Artibus Mundi”;
- Fundacja Cultivate;
- Fundacja PZU.

Rok 2017 był kolejnym rokiem kryzysu finansowego Instytutu, który wynikał z obniżonego finansowania w zakresie działalności statutowej na skutek przyznania jednostce w trakcie ewaluacji w 2013 roku kategorii „B” oraz brakiem zasobów własnych placówki. Próby uzyskania, wspieranego przez Radę Naukową i władze Akademii, dofinansowania placówki w ramach mechanizmu pozwalającego Ministrowi na zwiększenie sumy na utrzymanie potencjału badawczego w związku ze szczególnymi potrzebami jednostki, niestety, nie powiodły się. W celu zachowania płynności finansowej, konieczne było odwołanie się do nadzwyczajnych środków w postaci solidarnego występowania o urlopy bezpłatne, co w roku 2017 musiało dotyczyć 1 miesiąca na zatrudnionego pracownika. Dobrowolny charakter tej daniny na rzecz utrzymania Instytutu skutkował różnicami w postawach, większość pracowników zdecydowała się

solidarnie przejść na urlop bezpłatny, nieliczni całkowicie wyłączyli się z tego zbiorowego ograniczania potrzeb inni zaś wystąpili o dłuższe urlopy.

Ewaluacja placówek naukowych za lata 2013-2016 nie przyniosła niestety spodziewanego efektu. Mimo znacznego wysiłku pracowników Instytutu włożonego w zwiększenie ilości publikacji oraz podwyższenie jakości osiągnięć naukowych, wyrażonych w punktacji, Instytut otrzymał kategorię B. Wyniki działalności naukowej w ramach kryterium pierwszego (osiągnięć naukowych) oceniono wysoko, wyżej niż jednostkę referencyjną dla kategorii „A” lecz wyraźna preferencja dla dużych jednostek naukowych dała o sobie znać szczególnie w dwu kryteriach, potencjału naukowego, tj. kryterium drugiego (brak uprawnień do nadawania habilitacji) oraz pozostałych efektów czwartego kryterium (ocenianego jakościowo). W obu tych kryteriach mała skala działalności Instytutu nie jest kompensowana przez przeliczenie uwzględniające ilość pracowników jednostki. Zwracając uwagę na znaczące zwiększenie skuteczności Instytutu w zakresie pierwszego kryterium odwołaliśmy się od decyzji KEJN. Odwołanie nadal jest rozpatrywane.

Inne, celowe elementy finansowania statutowego tj. dofinansowanie dla młodych naukowców, pozwoliło kontynuować działalność młodych naukowców, czego w 2017 roku beneficjentkami były mgr Sabina Brakoniecka, mgr Aneta Cedro, mgr Patrycja Kozieł, mgr Katarzyna Molga oraz mgr Monika Więch.

Nowy impuls dla działalności IKŚiO dało uzyskanie środków na restrukturyzację Instytutu, dzięki czemu utworzone zostały w grudniu 2016 roku cztery nowe Centra i Ośrodki Badawcze i zatrudniono 10 młodych pracowników.

Polska Akademia Nauk (Biuro Współpracy z Zagranicą), podobnie jak w poprzednich latach, refinańsowała bilety lotnicze dla stypendystów udających się za granicę w ramach porozumień między PAN a innymi Akademiami Nauk o wymianie bezdewizowej. Szczególne znaczenie mają stypendia Akademii Nauki i Technologii Arabskiej Republiki Egiptu, Izraelskiej Akademii Nauki i Humanistyki oraz RPA), z których korzystają przede wszystkim członkowie misji w Deir el-Bahari, Sakkarze i Aleksandrii.

Polska Akademia Nauk (Zakład Działalności Pomocniczej) sfinansował wystawę „Nieistniejące pejzaże Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej” w ramach Festiwalu Nauki PAN w Pałacu Staszica (wrzesień 2017 roku).

Narodowe Centrum Nauki finansowało w 2017 roku 11 projektów badawczych o ogólnej wartości 4 324 124 zł.

Instytut uzyskał także finansowanie trzech projektów z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w tym dwa z konkursów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki i jeden z programu Dialog, dzięki czemu możliwe było zatrudnienie kolejnego młodego naukowca.

Kontynuowano finansowanie (etap 2) projektu "The emergence of early medieval states in the Middle Nile. Archaeological sources", w ramach programu "Mistrz" Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Związana z instytutem Fundacja „Artibus Mundi” realizowała w latach 2016-2017 projekt finansowania działalności upowszechniającej naukę (DUN) z zakresu upowszechniania, co pozwoliło zorganizować konferencję z cyklu "Nea Paphos – Polish excavations of residential quarter of ancient city".

Również związana z instytutem Fundacja Cultivate realizowała dwa projekty finansowania działalności upowszechniającej naukę (DUN). Pierwszy z zakresu wydawnictw, dzięki czemu opłacono tłumaczenie i weryfikację językową monografii Henryka Meyza „Willa Tezeusza’ w Pafos, stratygrafia i ceramika”, która ukaże się w serii Nea Pafos vol. VII; oraz z zakresu upowszechniania, co pozwoliło na kontynuację projektu egiptologicznej bazy danych *hatshepsut.pl* oraz oprawę i w konsekwencji udostępnienie czytelnikom 200 woluminów publikacji zwartych i czasopism z księgozbioru Instytutu, które pochodzą z końca XIX/początku XX wieku (do 1945). Publikacje te ze względu na bardzo zły stan zachowania nie mogły być udostępniane czytelnikom.

W roku 2017 Fundacja PZU zgodziła się sfinansować zakup, sprowadzenie do Polski oraz digitalizację wydanego w 1756 roku diariusza peregrynacji Radziwiłła zwanego „Sierotką”; zakup unikatowej kolekcji ok. 500 zdjęć wykonanych przez oficera RAF-u prezentujących Bliski Wschód oraz Afrykę Północną w latach 1942-43 oraz współfinansowanie drugiego wydania publikacji „Haremy - skryty świat kobiet Orientu na starych pocztówkach, poznany i opisany przez polskich podróżników, pielgrzymów, wagabundów i ekspatriantów” będącej częściowo katalogiem wystawy „Haremy - skryty świat kobiet Orientu na starych pocztówkach”, którą zrealizowano w Muzeum Azji i Pacyfiku (Warszawa, luty-marzec 2017 roku).

Stan zatrudnienia

Instytut prowadził w 2017 roku niezwykle aktywną politykę kadrową. Liczba pracowników naukowych zatrudnionych w Instytucie w 2017 roku to łącznie 52 osoby, w tym:

- profesorów zwyczajnych: 2;
- doktorów habilitowanych: 7;
- doktorów: 19;
- magistrów: 24.

Nowo zatrudnieni pracownicy to 22 osoby:

- do *Zakładu Starożytnych Kultur Egiptu i Bliskiego Wschodu*: dr Joanna Popielska-Grzybowska, dr Krzysztof Radtke, mgr Ewa Józefowicz, mgr Filip Taterka;
- do *Zakładu Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich*: mgr Marta Bajtler, mgr Anna Filipek, mgr Dominika Majchrzak, mgr Marcin Romaniuk
- do *Zakładu Cywilizacji Islamu*: dr Anetta Łyżwa-Piber, mgr Karolina Nabożna, mgr Edyta Wolny;
- do *Zakładu Współczesnych Kultur Azji i Afryki*: mgr (od 2017-10-03 dr) Natalia Bahlawan, mgr Igor Dobrzeński, mgr Rafał Kłeczek, mgr Michał Sęk;
- do *Zakładu Nubiologii*: mgr Agnieszka Ryś, mgr Maciej Wyżgoł;
- na *etaty naukowo-techniczne i administracyjne*: mgr Adrianna Madej, mgr Katarzyna Molga, mgr Katarzyna Radziwiłko, mgr Alicja Stych-Regmi;
- do *Biblioteki*: mgr Joanna Kuc.

Instytut korzystał z narzędzi aktywizacji zawodowej oferowanych przez Urzędy Pracy, w roku 2017 zatrudnione były dwie stażystki, które po zakończeniu stażu podjęły pracę w Instytucie:

- mgr Edyta Wolny;
- mgr Anna Filipek.

W trakcie 2017 roku następujący pracownicy rozwiązali stosunek pracy z Instytutem:

- prof. dr hab. Anna Mrozek-Dumanowska;
- dr Michał Andrzej Lipa;
- mgr Magdalena Budkowska – bibliotekarka.

Postępowania w sprawie stopni naukowych

- 1) Rada Naukowa IKSIO PAN otworzyła w dniu 20 lutego 2017 roku przewód doktorski mgr. Amra Mahmouda Mohameda Eltiebiego, promotorem został prof. dr hab. Karol Myśliwiec. W dniu 7 lipca 2017 roku odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej pt.: 'New Kingdom Three-dimensional Representations of Non-royal Women', a 24 października 2017 roku Rada Naukowa IKSIO PAN nadała mgr. Amrowi Mahmoudowi Mohamedowi Eltiebiemu stopień doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w zakresie archeologii.
- 2) Rada Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego nadała w dniu 28 czerwca 2017 roku stopień doktora Jadwidze Iwaszczuk w dziedzinie nauk humanistycznych w zakresie archeologii. Rozprawa została nagrodzona wyróżnieniem, tytuł pracy: „Topografia Rytualna Teb w czasach Hatszepsut. Królewskie projekty budowlane. Brzeg zachodni”, promotor: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. PAN.
- 3) 3 października 2017 roku Rada Naukowa Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego nadała z wyróżnieniem stopień doktora nauk społecznych w zakresie nauki o polityce mgr Natalii Bahlawan, tytuł pracy: „Nowe ruchy społeczne wobec systemu politycznego w Libanie po 1990 roku”, promotor: prof. dr hab. Jerzy Zdanowski.

Działalność Naukowa

Zakład Starożytnych Kultur Egiptu i Bliskiego Wschodu

Liczba pracowników: 16 osób

Zakład realizował w 2017 roku następujące tematy przewodnie

- 1) Diachroniczny rozwój nekropoli sakkaryjskiej – historia, antropologia, religia, geofizyka

Dwie osoby kontynuowały studia nad nekropolą sakkaryjską. Na szczególne podkreślenie zasługuje oddanie do druku dwóch artykułów pióra prof. dr hab. K. Myśliwca: 'The message of the unfinished reliefs in some late Old Kingdom tombs' do książki jubileuszowej dedykowanej prof. Andrzejowi Niwińskiemu oraz «L'aspect au service de la perspective; à la recherche de la troisième dimension sur le plan» do książki dedykowanej prof. Audranowi Labrousse'owi.

Wyniki badań nekropoli sakkaryjskiej były również tematem wykładu K. Myśliwca „Aleksander–Djoser–Osiris: Forschungen in Sakkara” wygłoszonego na sympozjum poświęconym pamięci prof. Siegfrieda Morenza, Uniwersytet w Lipsku (Niemcy) oraz wykładu 'Unusual features of the decoration in some late Old Kingdom tombs at Saqqara' na sympozjum *Mastabas and their decoration* zorganizowanym ku czci prof. René van Walsema, Uniwersytet w Lejdzie, Lipsius Building (Holandia).

Istotnym wkładem w dzieło popularyzacji polskich badań na nekropoli sakkaryjskiej była aktywność mgr M. Radomskiej wyrażona we współautorstwie i współorganizacji wystawy w Muzeum Archeologicznym w Warszawie zatytułowanej *Dom Wieczności Wezyra. Grobowiec Merefnebefa i jego Odkrywca*, która upamiętniała 20-lecie odkrycia grobowca (XXIII wiek p.n.e.) oraz 30-lecie pracy prof. Karola Myśliwca w Sakkarze. Wystawa zaprezentowana została w Muzeum Archeologicznym w Warszawie w okresie od grudnia 2017 do marca 2018 roku.

2) Centra kultowe starożytnego Egiptu rejonu tebańskiego i I katarakty – programy dekoracji budowli sakralnych

Temat realizowało w 2017 roku 9 pracowników Instytutu skupionych w utworzonym w grudniu 2016 roku, kierowanym przez dr J. Iwaszczuk, Ośrodku Badań nad Świątynią Egipską mającym na celu, obok badań w ramach w/w tematu, doskonalenie i edukację młodych pracowników nauki (patrz *infra* Sprawozdanie Ośrodka).

Utworzenie Ośrodka okazało się uzasadnioną merytorycznie i przynoszącą efekty inicjatywą naukową, która motywuje do podejmowania nowych tematów badawczych i finalizowania rozpoczętych projektów i zobowiązań naukowych.

Ważnym elementem działalności Ośrodka, pozytywnie ocenianym przez wszystkie generacje polskich egiptologów, był cykl 6 seminariów przeprowadzonych w ramach szkolenia *Metody dokumentacji, interpretacji i publikacji budowli sakralnych*.

W 2017 roku, jako wynik realizacji przez pracowników Ośrodka Tematu 2, złożono do druku 7 artykułów i rozdziałów do monografii wieloautorskich.

Zakończony został grant NCN Sonata 3 dr A. Stupko-Lubczyńskiej *Sceny ofiarne w Kaplicach Kultu Królewskiego Świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari*. Jego podsumowanie zawarto w artykule 'Reading the Offering Procession in the Chapel of Hatshepsut at Deir el-Bahari', SAK 46 (2017).

W ramach przygotowań do rozszerzenia tematu poświęconego programowi dekoracji egipskich świątyń o jego związki z koncepcjami teologicznymi Tekstów Piramid, włączono do zespołu wykonawców Tematu 2 dr Joannę Popielską-Grzybowską i jej opracowanie 'The elements of creation – the egg in the Pyramid Texts', złożone do: S. Rzepka, A. Wodzińska, D. Dzierzbicka (red.), *Księga pamiątkowa dedykowana prof. A. Niwińskiemu*, Warszawa 2018.

3) Ceramika starożytnego Egiptu jako źródło do poznania relacji społecznych, gospodarczych i praktyk religijnych

W 2017 roku kontynuowane były badania nad ceramiką z nekropoli w Sakkarze oraz Asjut. Opracowano i zadokumentowano materiał pochodzący z bieżących prac wykopaliskowych. Szczególnie cenny okazał się materiał

importowany z rejonu Syropalestyny, który datowany jest na okres Wczesnego Brązu III/IV. Ukończona została publikacja 'Chronological Overview of Pottery from Asyut: A Contribution to the History of Gebel Asyut Al-gharbi' która ukazała się w serii The Asyut Project 7, Wiesbaden 2017. Jest to pionierskie dzieło, w którym autorka ukazuje poprzez materiał ceramiczny blisko 5 tysięcy lat historii (od czasów Nagada aż do końca I tysiąclecia n.e.) nieprzerwanego użytkowania stanowiska Gebel Asyut al-gharbi.

Opracowany i zadokumentowany został materiał do kolejnego tomu poświęconego ceramice z grobu III (wezyra Iti ibi) z Asjut.

4) Kultura ludowa północnej Mezopotamii w epoce brązu

Obecne wyłączenie Syrii z obszaru prac terenowych zakłóciło prace badawcze objęte tym tematem. W związku z tym dwie osoby skierowały swe zainteresowania badawcze na stanowiska znajdujące się w Zatoce Perskiej i na Półwyspie Arabskim. D. Bielińska kontynuowała badania instalacji gospodarczych odkrytych na stanowisku Bahra 1 w Kuwejcie i w roku sprawozdawczym przekazała do druku rozdział raportu „Instalacje w osadzie Bahra 1 – wyniki badań wykopaliskowych 2009-2011”, do: A. Szymczak, P. Bieliński (red.), BAHRA1. Excavations in 2009-2011, Kuwait City, Warsaw 2018.

Najważniejsze osiągnięcia

- 1) Ośrodek Badań nad Świątynią Egipską utworzony w ramach restrukturyzacji Instytutu w grudniu 2016 roku dynamicznie rozwijał działalność obejmującą szkolenia i seminaria udoskonalające warsztat naukowy. Jego kadra aktywnie pozyskiwała środki występując o finansowanie projektów badawczych, staży i stypendiów. Jej pracownicy intensywnie uczestniczyli w badaniach objętych programem działalności Zakładu (Temat 2, patrz *supra*) składając do druku szereg prac. Rozwój naukowy pracowników wyraził się przewodami doktorskimi zwieńczonymi nadaniem stopni.
- 2) Współorganizacja międzynarodowej konferencji *Fourth Interdisciplinary Conference: Verbal, Visual and Scientific Narratives*, Pułtusk, 4-6 września

-
- 2017 roku. Konferencja została zorganizowana z aktywnym zaangażowaniem trójki pracowników Instytutu jako prelegentów oraz udziałem Instytutu w przygotowaniu akt tego przedsięwzięcia naukowego. Należy ono do serii interdyscyplinarnych spotkań współorganizowanych przez Instytut będący unikatową na polskim gruncie instytucją łączącą badania starożytności ze studiami nad ciągłością kulturową odnajdywaną we współczesnej cywilizacji;
- 3) Przygotowanie do druku przez dr Teodozję Rzeuską monografii „Chronological Overview of Pottery from Asyut: A Contribution to the History of Gebel Asyut Al-gharbi, The Asyut Project 7, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 2017”, co dało podstawę do złożenia wniosku habilitacyjnego otwartego na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego.

Stopnie i tytuły

- 1) Jadwiga Iwaszczuk: obrona rozprawy doktorskiej pt. „Topografia Rytualna Teb w czasach Hatszepsut. Królewskie projekty budowlane. Brzeg zachodni”, promotor: dr hab. prof. PAN Ewa Laskowska-Kusztal, recenzenci: prof. dr hab. Karol Myśliwiec, dr hab. Mirosław Barwik, zakończona nadaniem stopnia doktora 28 czerwca 2017 roku, rozprawa nagrodzona wyróżnieniem;
- 2) Filip Taterka: złożenie rozprawy doktorskiej pt. «Les expéditions au pays de Pount sous la XVIIIe dynastie égyptienne : Essai de compréhension du rôle idéologique des expéditions « commerciales »» realizowanej na podstawie umowy o wspólnej opiece naukowej między Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Université Paris-Sorbonne w Paryżu, promotor prof. dr hab. Rafał Koliński, recenzenci: prof. Frédéric Servajean, prof. Luc Gabolde (rozprawa obroniona 16 stycznia 2018 roku, nagrodzona wyróżnieniem).

Najważniejsze publikacje

- 1) Teodozja Rzeuska, Chronological Overview of Pottery from Asyut: A Contribution to the History of Gebel Asyut Al-gharbi, The Asyut Project 7, Wiesbaden 2017.

Granty pozyskane w 2017 roku

- 1) *Program ikonograficzny kaplic Ozyrysa w Karnaku: kuszycka kaplica Ozyrysa Ptaha Neb-anch*, NCN, Harmonia 8, 2016/22/M/HS3/00354, kierownik projektu: dr Aleksandra Hallmann;
- 2) *Nowoczesna dokumentacja w badaniach Polsko-Egipskiej Misji Archeologiczno-Konserwatorskiej w świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari (Egipt): tworzenie, zarządzanie, udostępnianie*, MNiSW, Dialog, 0088/DLG/2017/10, kierownik projektu: dr Jadwiga Iwaszczuk;
- 3) *Ściana zachodnia Portyku Obelisków świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari w wymiarze historycznym, ideologicznym i rytualnym*, NCN, Preludium 13 (2017/25/N/HS3/02895, przyznane w 2017 roku, umowa podpisana w 2018 roku), kierownik projektu: mgr Ewa Józefowicz.

Staż podoktorskie

1. Dr Aleksandra Hallmann realizowała projekt *Iconography of God's Wives: the Association between Image and Idea* w ramach stypendium National Endowment for Humanities, American Research Center in Egypt (2016/2017);
2. Obecnie dr Aleksandra Hallmann uzyskała Post-Doctoral Fellowship w Oriental Institute, University of Chicago (2017-2019).

Nagrody i stypendia

1. Mgr Filip Taterka w XII edycji konkursu otrzymał stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców na lata 2018-2020.

Ośrodek Badań nad Świątynią Egipską

W styczniu 2017 roku ze środków na restrukturyzację zatrudnionych zostało w Ośrodku dwoje młodych pracowników naukowych: mgr Ewa Józefowicz i mgr Filip

Taterka. Początek roku poświęcony był pracom organizacyjnym. Utworzona też została strona internetowa Ośrodka (www.egyptiantemple.iksiopan.pl). W lipcu 2017 roku w ramach grantu Dialog zatrudniona została mgr Adrianna Madej i od tej pory Ośrodek liczy 9 osób.

W okresie od kwietnia do sierpnia, dr hab. Mirosław Barwik (IA UW) przeprowadził 9 zajęć z cyklu *Lektura tekstów hieroglificznych*. W ciągu roku zorganizowany został także cykl 6 seminariów w ramach szkolenia *Metody dokumentacji, interpretacji i publikacji budowli sakralnych*.

Ośrodek brał też czynny udział w działaniach popularyzujących naukę: Nocy Muzeów w Pałacu Staszica (20 maja 2017 roku), Festiwalu Nauki w Pałacu w Jabłonie (23 września 2017 roku) oraz XXI Festiwalu Nauki w Pałacu Staszica (30 września 2017 roku) prowadząc warsztaty pod tytułem *W świątyni egipskiej*.

Dzięki tym przedsięwzięciom i udało się tworzyć zespół badawczy zdolny do podjęcia szeroko zakrojonego programu publikacji wyników badań obiektów sakralnych starożytnego Egiptu oraz zaplanowanego na następne lata programu badań nad rytuałami w świątyniach, świątyniami Tebańskimi w okresie Nowego Państwa i Okresu Późnego, ptolemejskimi i rzymskimi świątyniami Elefantyny, Kalabszy i Teb oraz tekstami i dekoracją budowli sepulkralnych Starego i Nowego Państwa.

Zakład Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich

Liczba pracowników: 7 osób

Zakład realizował w 2017 roku następujące tematy przewodnie

- 1) Aleksandria: wystrój przestrzeni publicznej i mieszkalnej miasta, elementy kamienne, tynki malowane, rzeźba monumentalna

W ramach tego tematu dr hab. Barbara Tkaczow, prof. PAN badała zastosowanie kolorowych kamieni w dekoracji architektonicznej starożytnej Aleksandrii. Opisała zespoły obiektów wykonanych z różnych rodzajów porfirów, alabastrów, zlepieńców, marmurów i granitów znalezione przez misję polską na terenie Kom el-Dikka. Ponadto, opisała znaleziska z poszczególnych rodzajów kamieni na innych stanowiskach na terenie Aleksandrii. Powstał rozdział wstępny monografii pt. „Tynki malowane z polskich wykopalisk na Kom el-Dikka” (wersja robocza w języku polskim). Kolejny problem badawczy realizowany w tym zadaniu przez dr hab. Barbarę Tkaczow, prof. PAN dotyczy monumentalnej rzeźby kamiennej w pejzażu miejskim starożytnej Aleksandrii. W ramach tego zadania sporządziła wstępny katalog monumentalnych rzeźb kamiennych, które mogły stanowić dekorację ulic i fasad budowli starożytnej Aleksandrii w oparciu o materiał zabytkowy oraz informacje ze źródeł pisanych. Z powodu jej nieobecności na Kom el-Dikka, w roku 2017 nie zostały zrealizowane planowane na ten rok prace dokumentacyjne.

- 2) Nea Pafos: stratygrafia, ceramika i numizmatyka

Podstawowe problemy badawcze realizowane w tym temacie dotyczą stratygrafii i ceramiki z Willi Tezeusza w Nea Pafos (Cypr). W roku 2017 ukazał się raport prezentujący wyniki prac wykopaliskowych z ubiegłych sezonów 'Nea Paphos, Seasons 2014 and 2016' pióra H. Meyza, M. Romaniuka, M. Więch wraz z aneksami M. Więch i D. Mazanek, *PAM* 26.

Ponadto, systematycznie uzupełniano bazę danych numizmatycznych, dokumentowano widoczne na monetach ptolemejskich ślady produkcji oraz weryfikowano identyfikację i datowanie emisji z okresu rzymskiego.

Do druku zostały przygotowane następujące prace: akta międzynarodowej konferencji *Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Residences at Nea Paphos and other cities of the region*; oraz artykuły 'Poverty and richness of Paphian residences – problems of reconstruction of décor in structures excavated by the Polish Mission' (H. Meyza), «Un présumé groupe sculpté syncrétiste de Nea Paphos. Retour à la question» (B. Lichocka), 'Two unusual Corinthian capitals from Nea Paphos' (B. Tkaczow).

W trakcie międzynarodowej konferencji *NEA PAPHOS AND WESTERN CYPRUS. New Archaeological and Historical Perspectives*, 11-15.X.2017, Paphos, pracownicy Zakładu przedstawili 4 referaty: *Local and foreign currency in Roman Paphos, 1st c. BC-3rd c. AD. Evidence from the Maloutena area* (B. Lichocka); *Development of water supply to residential quarter of Nea Paphos* (H. Meyza); *The influence of the climatic factors on designing of the residential architecture in the Roman period Nea Paphos* (M. Romaniuk) oraz *Nea Paphos (Maloutena site): Cooking ware pots from early Roman period. Remarks on typology, chronology and food preparation* (M. Więch).

1) Wschodnie prowincje imperium rzymskiego: numizmatyka

Dr hab. B. Lichocka, prof. PAN kontynuowała badania numizmatyczne mające na celu opracowanie bazy danych monet znalezionych w trakcie wykopalisk polskich w Aleksandrii w latach 1963-2006 i opublikowanie katalogu tych monet. Dane zostały uzupełnione w szczególności o monety odlewane. Sporządzono inwentarz (w programie MS Access) dla zespołów szlaki (związanych prawdopodobnie z produkcją monet) oraz opis dużego zespołu srebrnych dirhemów mameluckich, których badanie powinno być powierzone osobie specjalizującej się w zakresie średniowiecznych monet arabskich. Monety emitowane w mennicy aleksandryjskiej w okresie wczesnorzymskim przedstawiono podczas seminarium poświęconego wykopaliskom w Aleksandrii, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW (styczeń 2017 roku). Ukazał się artykuł omawiający wkład polskich numizmatyków w badania monet w Egipcie *Nie tylko Nummi Augg. Alexandrini. Wkład polskich numizmatyków w badania monet w Egipcie od Okresu Późnego do okresu wczesnego panowania*

arabskiego, w: Rzym antyczny Polityka i pieniądz/ The Ancient Rome. Politics and Money VI, Katowice 2017, 15-39.

Kontynuowano zbieranie dokumentacji dotyczącej problemu kopiowania monet w świetle prawa rzymskiego oraz przeprowadzono identyfikację niektórych monet znalezionych przez polską misję konserwatorską w Marina el-Alamein.

Najważniejsze osiągnięcia

Konferencja

Zakład Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich zorganizował we współpracy z Fundacją „Artibus Mundi” i Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW międzynarodową konferencję *Decoration of Hellenistic and Roman buildings in Cyprus. Residences at Nea Paphos and other cities of the region*, Warszawa, która odbyła się 10-11 marca w Warszawie

Najważniejsze publikacje

- 1) B. Lichocka, *Ergon agathon. Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej Polskiej Akademii Nauk. Research Centre for Mediterranean Archaeology, Polish Academy of Sciences, Centre d'Archéologie Méditerranéenne de l'Académie Polonaise des Sciences, Études et Travaux XXX*, 9-71;
- 2) M. Więch, *Searching for the Kitchen in the Early Roman Phase of the 'Hellenistic' House at Nea Paphos (Cyprus)*, *Études et Travaux XXX*, 439-457.

Granty pozyskane w 2017 roku

- 1) Wczesnorzymskie naczynia do gotowania z rezydencjonalnej dzielnicy Nea Pafos - w świetle badań typologicznych, archeometrycznych i funkcjonalnych:, NCN, Preludium 13 (2017/25/N/HS3/02910, przyznane w 2017 roku, umowa podpisana w 2018 roku, projekt dwuletni), kierownik projektu: mgr M. Więch.

Ośrodek Badań nad Antycznym Nea Pafos

W projekcie Ośrodka Badań nad Antycznym Nea Pafos uczestniczą dotychczasowi pracownicy Instytutu będący jednocześnie członkami misji wykopaliskowej: dr hab. Barbara Lichocka, prof. PAN, mgr Monika Więch oraz kierujący tą misją dr Henryk Meyza jako kierownik Ośrodka. Na potrzeby zadań w planie restrukturyzacji zatrudniono w styczniu pracownika przewidzianego do roli merytorycznego administratora systemu bazy danych, mgr Marcina Romaniuka, a następnie w czerwcu dwie osoby wprowadzające dane do bazy: mgr Martę Bajtler i mgr Dominikę Majchrzak.

W zakresie budowy systemu bazy danych z dostępem sieciowym, koszt w pełni niezależnego systemu o parametrach wskazanych w wyjściowej bazie w systemie MS Access okazał się znacznie przewyższający środki do dyspozycji, więc celem realizacji podstawowego zadania wykorzystano system tworzony na potrzeby projektu dotyczącego misji konserwatorskiej i wykopaliskowej w Deir el-Bahari, finansowany z projektu Dialog, z wprowadzeniem odpowiednich modyfikacji. Realizacja tego zadania umożliwia przeniesienie danych z istniejących zapisów cyfrowych do w pełni sieciowo dostępnej bazy danych, choć stawia wysokie wymagania wobec jednorodności i zapisu danych w pierwotnej postaci. Z tego powodu podstawowym zadaniem stojącym przed archeologami zatrudnionymi w Ośrodku było uporządkowanie i uzupełnienie dotychczas wprowadzonych danych. Koncentrowano się na dwu podstawowych kategoriach: informacji o kontekstach archeologicznych (warstwach) oraz standaryzacji opisu znalezisk ceramicznych. Jednocześnie porządkowano i uzupełniano dane dotyczące wybranych rodzajów ceramiki. Ponadto, przeprowadzono szkolenia wewnętrzne w zakresie korzystania z systemu.

Zakład Cywilizacji Islamu

Liczba pracowników: 8-10 osób

Zakład ten przeżywał w 2017 poważne zmiany kadrowe i czasowo zatrudniał do 10 osób.

Zakład realizował w 2017 roku następujący temat przewodni

- 1) Cywilizacja muzułmańska Bliskiego i Środkowego Wschodu w procesie przemian

Zagadnienia badawcze realizowane przez naukowców tego Zakładu są bardzo różnorodne i obejmują całe spektrum zagadnień związanych z islamem historycznym i współczesnym. Dr A. Łyżwa-Piber rozpoczęła prace nad przygotowaniem do druku anglojęzycznej monografii o ceramice islamskiej z osady Qasr (Oaza Dachla, Egipt) oraz opracowała zabytki plecionkarskie ze Starej Dongoli (Sudan), które okazały się cennym źródłem do poznania życia codziennego społeczności miejscowej. Pierwsze zagadnienie badawcze zostało zaprezentowane podczas konferencji *Egipt Wczoraj i dziś. Między tradycją a nowoczesnością*, 28 listopada 2017, na której dr A. Łyżwa-Piber przedstawiła referat *Dom rodziny Quraszi oraz jego wyposażenie (XIX-1. poł. XX w., miasteczko Qasr w Oazie Dachla*.

Mgr E. Wolny przedstawiła w ramach konferencji *Religious dynamics in contemporary Egypt*, którą w dniach 3-5 września zorganizowały w Kairze międzynarodowe organizacje i instytuty badawcze (IFE, CDEJ, IFAO, IDEO, IRD, Université catholique de Louvain oraz FNRS) referat pt. *We're the sons of the Pharaohs and we're proud to be Egyptians – дума z historii jako istotny element kreowania tożsamości Egipcjan na podstawie wybranych piosenek i teledysków z lat 2011-2013*, oraz 4 inne referaty, w tym *Content of Egyptian textbooks for Islamic education in primary schools as one of the methods solving the country's problems by creating people aware of civic attitudes*.

Dr M. Witkowski zaprezentował w ramach konferencji *Amakin wa Asmaa (Nazwy i miejsca)*, a następnie publikacji wieloautorskiej pod tym samym tytułem rozdział „Toponimia historyczna najbliższych okolic miejsca pochówku

Wielkiego Emira Qurqumasa (ok.1450–1510) na tzw. Nekropoli Północnej w Kairze (nr 162)”.

Projekty badawcze zakończone w 2017 roku

Autorytaryzm wobec liberalizacji gospodarczej po trzeciej fali demokratycznej – przypadek Egiptu, kierownik dr M. Lipa. Główne efekty to monografia opublikowana w 2016 roku, oraz artykuł „Reżim Gamala Abdela Namera i geneza pierwszej fali liberalizacji w Egipcie” złożony w 2017 roku do druku do czasopisma *Poliarchia*.

Najważniejsze osiągnięcia

- 1) Organizacja IV międzynarodowej konferencji z cyklu *Crisis in the Middle East* pt. *The Conflicts of Powers in the Middle East: States and Non-States*, 10 listopada 2017;
- 2) Organizacja krajowej konferencji Amakin wa-Asma, która odbyła się 15–16 lutego 2017 roku, wspólnie z Instytutem Ibn Chaldun;
- 3) Organizacja krajowej konferencji *Egipt Wczoraj i dziś. Między tradycją a nowoczesnością*, 28-29 listopada 2017, wspólnie z Katedrą Arabistyki i Islamistyki UW.

Nagrody i stypendia

- 1) dr Rachela Tonta otrzymała prestiżowe stypendium Fulbrighta pozwalające na realizację projektu *Mobilization and Demobilization of Social Movements. Labor Movement in the Islamic Republic of Iran, 1978-2015*. W Uniwersytecie Maryland, Roshan Institute for Persian Studies w okresie od października 2017 roku do lutego 2018.

Najważniejsze publikacje

-
- 1) "Amakin wa-Asma. Geografia historyczna i toponomastyka świata muzułmańskiego - odkrycia, interpretacje, podsumowania, perspektywy" pod red. M. Witkowskiego, E. Wolny, we współpracy z B. Zagórskim.

Centrum Badań Bliskowschodnich

Organizacja międzynarodowej konferencji *The Conflicts of Powers in the Middle East: States and Non-States* to główny efekt działalności tego obecnie osłabionego kadrowo Centrum. Miało na to wpływ wiele czynników, począwszy od przejścia na emeryturę prof. dr hab. J. Zdanowskiego w 2016 roku, przez odejście dr M. Lipy, bardzo ograniczony wkład dr R. Tonty zatrudnionej od 2016 roku w wymiarze 1/10 etatu do pracy nad czasopismem *Hemispheres* oraz urlop macierzyński i opiekuńczy mgr A. Wójcik. Jednym z priorytetowych działań w najbliższym czasie będzie przyciągnięcie nowych kadr, w szczególności zatrudnienie osoby kierującej zarówno Centrum jak i Zakładem Cywilizacji Islamu. Niewykluczone, że konieczne okaże się zmodyfikowanie głównych kierunków badań i koncentracja na kulturze a mniej na społeczeństwie i polityce Bliskiego Wschodu.

Zakład Współczesnych Kultur Azji i Afryki

Liczba pracowników: 10 osób

Zakład realizował w 2017 roku następujący temat przewodni

- 1) Współczesne przemiany kulturowe, społeczne i polityczne w wybranych państwach Afryki i Azji

W ramach realizacji powyższego tematu pracownicy przygotowali do druku dwie monografie. Są to książki pióra mgr. M. Sęka „Archipelag nierówności. Rozwój regionów w Indonezji” oraz dr N. Bahlawan "Nowe ruchy społeczne wobec systemu politycznego w Libanie po 1990 roku". Ponadto, rozpoczęto prace nad kolejną monografią autorstwa mgr. R. Kłeczka „Pāśupata Doctrine and Indian Logic”.

Ponadto, cztery teksty złożono do druku: Wymóg terytorialnego rozłożenia głosów w wyborach prezydenckich. Przypadek Kenii, *Studia Polityczne*, ISP PAN, 4(45)/2017 (I. Dobrzeńiecki); Centripetal solutions in Indonesia: Case studies from Kalimantan Barat and Papua, *Acta Asiatica Varsoviensia*, 30 (M. Sęk); Tamil propositions of power-sharing in Sri Lanka, *Acta Asiatica Varsoviensia*, 30 (R. Kłeczek); Nondemocratic Elements in a Consociational Model – the Case of Lebanese Confessionalism *Acta Asiatica Varsoviensia*, 30 (N. Bahlawan).

Nagrody i stypendia

- 1) Mgr R. Kłeczek, uzyskał trzyletnie stypendium doktorskie w Institut für Südasien-, Tibet- und Buddhismuskunde Uniwersytetu Wiedeńskiego

Realizacja projektu badawczego dr hab. K. Trzcińskiego, prof. PAN *Centrypetalny model systemu politycznego dla państw wieloetnicznych. Badanie porównawcze dwóch przypadków* została przedłużona do 4. sierpnia 2018 roku.

Centrum Badań nad Konfucjanizmem

Od kilku lat ośrodek ten – z powodu śmierci prof. dr hab. M.R. Sławińskiego i prof. dr hab. K. Tomali, ulegał stopniowo redukcji, a obecnie stracił kolejnego pracownika, a mianowicie dr O. Barbasiewicz. Głównym zadaniem Centrum stało się utrzymanie *Acta Asiatica Varsoviensia*, czasopisma o długiej tradycji. Próby przyciągnięcia nowych pracowników do koncepcji, która stała za powołaniem Centrum nie przynoszą efektu. Instytut zamierza w tej sytuacji podjąć próbę zmiany profilu tej komórki organizacyjnej w kierunku, który wydaje się rokować nadzieję.

Centrum Badań nad Społeczeństwami Wieloetnicznymi

Komórka ta została powołana w ramach programu restrukturyzacji Instytutu w latach 2016-2017. Celem jej powołania jest realizacji koncepcji badań dr hab.K. Trzcińskiego, prof. PAN, który zaproponował propagowanie na obszarze wieloetnicznych państw afrykańskich modelu współudziału we władzy, ukształtowanego w krajach Azji południowo-wschodniej, co mogłoby prowadzić do wygaszenia konfliktów etnicznych i zmniejszenia nacisku emigracji uchodźców do Unii Europejskiej. Zatrudniono trójkę młodych pracowników: badacza problematyki rozwojowej Afryki Subsaharyjskiej, badacza zagadnień społeczno-politycznych współczesnych Indii, oraz badacza zagadnień społeczno-politycznych współczesnej Azji Południowo-Wschodniej. W konsekwencji uzyskania przez jednego z zatrudnionych stypendium doktorskiego w Wiedniu (w czerwcu 2017) i wyrażeniem zgody przez Dyrektora Instytutu na długoterminowy urlop bezpłatny tej osoby, konieczne było zatrudnienie w drodze konkursu innej osoby, która w drugiej połowie roku podjęła obowiązki w zakresie badań zagadnień społeczno-politycznych współczesnych Indii. Osobą tą została mgr Natalia Bahlawan, obecnie już doktor, której pierwotną tematyką badawczą były nowe ruchy społeczne wobec systemu politycznego w Libanie po 1990 roku.

Dr hab. K. Trzciński, prof. PAN zdecydował się, z powodów problemów finansowych Instytutu wskazanych we wstępie do sprawozdania, rozwiązać umowę o pracę z Instytutem. Spowodowało to wakat na stanowisku kierownika

Zakładu Współczesnych Kultur Azji i Afryki oraz samego Centrum. Pracownicy kontynuują realizację zadań ustalonych wcześniej, ponieważ jednak temat badawczy Centrum jest wyraźnie związany z osobą dr hab. K. Trzcíńskiego, prof. PAN, niewykluczone, że w przyszłości koniecznym się okaże modyfikacja tematyki zgodnie z kierunkiem badań przyszłego kierownika Centrum.

W ramach Centrum przeprowadzono szkolenia w zakresie prowadzenia badań terenowych w państwach Afryki Subsaharyjskiej, Azji Południowej i Południowo-Wschodniej oraz specyficznych problemów związanych z tymi badaniami (szczegółowe zagadnienia kulturowe; kwestie bezpieczeństwa, w tym zagrożenia zdrowotne; kwestie dostępności komunikacyjnej i przemieszczania się). Przeprowadzono także szkolenia z zakresu zgłaszania czasopism do bazy Scopus (27. lutego 2017 roku) oraz z obsługi programu Citavi (13-14 czerwca 2017 roku).

Pracownicy referowali postępy badań w ramach Centrum w ramach serii seminariów CBSW (dyskusje i elementy szkolenia). Innym forum prezentacji badań były seminaria orientalistyczne Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, w ramach których miały miejsce wystąpienia pracowników CBSW (w tym udział w dyskusji).

Seminaria Centrum dotyczyły następujących zagadnień: „Filaryzacja w Holandii jako podstawa teorii konsocjonalizmu Arenda Lijpharta” (23. lutego 2017 roku), „Kenia: charakterystyka państwa i społeczeństwa” (17. marca 2017 roku), „Przebieg decentralizacji w prowincjach Papui i Kalimantan Barat” (8. czerwca 2017 roku), „Zmiana kulturowa wśród plemion indyjskich” (13. maja 2017 roku).

Zakład Nubiologii

Liczba pracowników: 7 osób

Zakład realizował w 2017 roku następujący temat przewodni

- 1) Źródła do historii kultury Nubii starożytnej i średniowiecznej

Najważniejsze osiągnięcia

Najważniejsze publikacje

Ukazała się oczekiwana od kilkadziesiąt lat publikacja podsumowująca badania nad malowidłami z Faras (Pachoras) 'Wall paintings from the Cathedrals of Aetios, Paulos and Petros' PAM Monograph Series, Polish Centre of Mediterranean Archaeology. Praca pod redakcją oraz w znacznej części autorstwa dr hab. S. Jakobielskiego, prof. PAN, ostatniego żyjącego uczestnika badań w Faras stanowi finalną prezentację wspaniałego odkrycia. Udział w tworzeniu tego dzieła miały dr M. Martens-Czarnecka oraz mgr B. Rostkowska, emerytowane pracownice Instytutu, dr M. Łaptaś (UKSW w Warszawie) oraz mgr B. Mierzejewska (była pracownica Muzeum Narodowego w Warszawie) - wybitne specjalistki w dziedzinie nubiologii.

Ukończona została monografia dr hab. B.T. Żurawskiego, prof. PAN "Selib, an archaeological guide to the first - seventh century Nubia", która powinna ukazać się w 2018 roku w IKŚiO PAN. Pracownicy zakładu przygotowali liczne wystąpienia na konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz artykuły monograficzne, m. in. raporty do *Polish Archaeology in the Mediterranean*.

Jeśli chodzi o aktywność wykopaliskową, to w 2017 roku przeprowadzono pierwszą kampanię wykopaliskową na obszarze zabudowy mieszkalnej wokół kościoła św Archanioła Rafaela oraz wstępnie opracowano jej wyniki (grant OPUS 11)

Prace badawcze rozpoczęła również misja archeologiczna IKŚiO PAN pod kierunkiem dr Mariusza Drzewieckiego u zbiegu Nilu Błękitnego i Białego, która jest finansowana przez NCN (grant Sonata 11). Przedmiotem badań są

pozostałości trzech słabo rozpoznanych kamiennych fortów Umm Marrahi, Hosh el-Kab i Abu Nafisa.

Granty pozyskane w 2017 roku

- 1) Projekt *Archanioly i szarańcza. Życie codzienne w Banganarti, centrum pielgrzymkowym nad środkowym Nilem między VI a XVI wiekiem*, finansowany przez NCN w ramach konkursu OPUS 11 (2016/21/B/HS3/03724), kierownik dr hab. B.T. Żurawski.
- 2) Projekt NCN (2016/21/D/HS3/02972) w ramach konkursu Sonata 11 (projekt zaakceptowany na podstawie odwołania), kierownik dr M. Drzewiecki.

W ramach Zakładu realizowany był w 2017 roku projekt dr M. Woźniak *Nubian textiles: craft, trade, costume and identity in the medieval kingdom of Makuria*, który finansowany jest w ramach konkursu POLONEZ. W tym roku przeprowadzono analizę techniczną, mikroskopową oraz zadokumentowano tkaniny w kolekcjach British Museum (76), Sudan National Museum (49 + 78 przęślików), Muzeum Archeologicznego w Poznaniu (32) oraz Royal Ontario Museum (105 + 9 innych obiektów). Na Wydziale Chemii UW wykonano analizy HPLC-MS (identyfikacja barwników) ok. 50 próbek; opracowano próbki całunów i bandaży z mumii znalezionych na 4. Katarakcie Nilowej oraz przeprowadzono konserwację 2 tkanin ze zbiorów Sudan National Museum. We współpracy z Barbarą Czaja przygotowano artykuł na temat tkanin z Meinarti (obecnie w korekcie) oraz zredagowano scenariusz wystawy *Forgotten Textile Treasures in the collections of the Sudan National Museum*, jak również pierwszy rozdział katalogu tej wystawy.

Nagrody i stypendia

- 1) Dr hab. Stefan Jakobielski, prof. PAN otrzymał 5 stycznia 2017 roku Order Przyjaźni i Integracji za wybitne zasługi dla integracji i przyjaźni między narodami, który nadał mu zarząd Fundacji Harambi. Otrzymał on także

dypłom uznania „Za wybitne zasługi dla nauki” od Stowarzyszenia Nil-Wisła.

Centrum Badań nad Nubią Średniowieczną

Jednym z pierwszych zadań zaplanowanych i zrealizowanych w ramach restrukturyzacji było zatrudnienie dwójki młodych naukowców. Spośród kilku aplikujących kandydatów wybrani zostali: mgr Agnieszka Ryś, specjalizująca się w ikonografii średniowiecznego malarstwa nubijskiego oraz mgr Maciej Wyżgoł, uczestnik studiów doktoranckich w Instytucie Archeologii UW, którego badania koncentrują się na nubijskiej architekturze mieszkalnej.

Do zadań nowo zatrudnionych pracowników, oprócz rozwijania własnych tematów badawczych oraz współdziałania w realizacji większych projektów naukowych, należało także przetwarzanie unikatowej dokumentacji archiwalnej związanej z obszarem Nubii, która znajduje się w Dziale Dokumentacji Naukowej IKSIO PAN, gdzie przechowywana jest kompletna, oryginalna dokumentacja powstała przed 1990 rokiem w trakcie polskich badań archeologicznych w Sudanie. Najcenniejsza część tych zbiorów związana jest z badaniami ratowniczymi prowadzonymi przez prof. Kazimierza Michałowskiego w Faras, w latach 1960-64. Wśród archiwaliów przechowywanych w IKSIO PAN znajduje się wiele materiałów opisowych, niepublikowanych dzienników badań, raportów oraz inwentarzy, zdjęć i rysunków, z których większość nie posiadała dotychczas cyfrowej wersji. W ciągu roku działalności CBNS pracownikom udało się stworzyć pełny katalog dokumentacji fotograficznej (ponad 4500 pozycji), który docelowo umieszczony ma zostać w sieci, umożliwiając szeroki dostęp do zbiorów. Stworzone zostały także cyfrowe kopie części archiwów. Podobne działania rozpoczęto także dla dokumentacji dotyczącej Starej Dongoli, dawnej stolicy średniowiecznej Nubii, stanowiska, na którym polskie misje archeologiczne działały po zakończeniu prac w Faras. Ze względu na bogactwo zbiorów nubijskich w IKSIO PAN zakończenie związanych z nimi prac archiwalnych nie było możliwe w ciągu jednego roku.

Ważnym zadaniem, które realizowało Centrum Badań nad Nubią Średniowieczną było utworzenie dostępnej on-line bazy danych, w której umieszczane są dane dotyczące materiałów źródłowych zebranych w trakcie

badzeń archeologicznych prowadzonych aktualnie przez pracowników IKSIO PAN na stanowiskach nubijskich jak i wyniki analiz oraz archiwalia związane z Nubią. W związku z tym, że podobne narzędzia wprowadzają także inne zakłady IKSIO PAN, zdecydowano się na zastosowanie dla nich wszystkich wspólnego systemu informatycznego, pozwalającego na utrzymanie jednolitych mechanizmów użytkowania, który przygotowywany jest przez programistów z zewnętrznej firmy. Dostosowanie do specyfiki i potrzeb Centrum, pozwala na niezależne funkcjonowanie bazy poświęconej Nubii. W pierwszym roku działania CBNS stworzony został projekt i podstawowy system informatyczny działania bazy. W kolejnych etapach musi ona być jeszcze uzupełniona o dane pochodzące z różnych źródeł.

Zakupiono najważniejsze oprogramowanie związane z tworzeniem i przetwarzaniem dokumentacji opartej na plikach graficznych i pomiarach geodezyjnych: Agisoft Photoscan, AutoCAD, Adobe Photoshop oraz programy pakietu CorelDRAW. Zakupiony został także serwer plików do archiwizacji i przechowywania danych. Pracownicy CBNS uczestniczyli także w kilku cyklach szkoleń. Realizowano także popularyzację osiągnięć polskiej nubilogii. W tym celu stworzona została dwujęzyczna strona internetowa, która udostępnia informacje dotyczące aktualnych projektów badawczych realizowanych na terenie Sudanu.

Centrum współorganizowało sesję nubiologiczną *Chrześcijanie Nilu i Sahary*, która odbyła się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Efektem współpracy z zagranicznymi instytucjami była Meroitystyczna Sesja Naukowa, na której wykłady zaprezentowali dr Krzysztof Grzymski, starszy kurator Departamentu Egiptu i Nubii w Royal Ontario Museum w Toronto, oraz dr Elsa Yvanez z Uniwersytetu Charles de Gaulle - Lille 3.

Publikacje

Publikacje w innych czasopismach recenzowanych, wymienionych w aktualnym wykazie czasopism punktowanych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (lista B)

1. Aneta Cedro, Pottery from Selib. Preliminary report for seasons 2013/2014 and seasons 2013/2014 and 2014/2015, *Polish Archaeology in Mediterranean* 25, 2016 (ukazało się w 2017 roku), 370-385
2. Igor Dobrzeński, Filaryzacja i defilaryzacja w Holandii – zarys problematyki, *Studia Europejskie* 2 (82), 2017, 163-179
3. Igor Dobrzeński, rec. Godwin R. Murunga, Duncan Okello, Anders Sjörgen (red.), *Kenya: the Struggle for a New Constitutional Order*, *Afryka* 45, 2017, 135-143
4. Patrycja Koziół, *Kronika AfryKamera 2017. XII Festiwal Filmów Afrykańskich* (relacja Patrycji Koziół), *Afryka* 45, 2017, 163-168
5. Barbara Lichocka, *Ergon agathon*. Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej Polskiej Akademii Nauk. Research Centre for Mediterranean Archaeology, Polish Academy of Sciences, Centre d'Archéologie Méditerranéenne de l'Académie Polonaise des Sciences, *Études et Travaux XXX*, 2017, 9-71
6. Anna Mrozek-Dumanowska, Nowoczesne formy aktywności religii w epoce globalizacji, *Kultura – Historia – Globalizacja* 21, 2017, 97-118
7. Krzysztof Trzciński, The Consociational Addition to Indonesia's Centripetalism as a Tactic of the Central Authorities: The Case of Papua, *Hemispheres: Studies on Cultures and Societies* 31/4, 2016 5-20 (ukazało się w 2017 roku)

8. Krzysztof Trzciński, Hybrid Power-Sharing in Indonesia, Polish Political Science Yearbook 46/1, 2017, 168–185, DOI: 10.15804/ppsy2017111, <http://www.marszalek.com.pl/yearbook/docs/46-1/ppsy2017111.pdf>
9. Monika Więch, Searching for the Kitchen in the Early Roman Phase of the 'Hellenistic' House at Nea Paphos (Cyprus), Études et Travaux XXX, 2017, 439-457
10. Roksana Chowaniec, współpraca Jolanta Młynarczyk, Krzysztof Domżański, Tomasz Więcek, Marcin Wagner, Anna Gręzak, Krzysztof Misiewicz, Monika Więch, Krzysztof Chmielewski, Rosa Lanteri, Marta Fitula, Monika Stobiecka, Akrai/Acrae – The Greek Colony and Roman Town. Preliminary Report on the Excavations of the University of Warsaw Archaeological Expedition in 2015 Archeologia 66, 2015 (2017), 105–130

Publikacje ukazujące się w czasopismach recenzowanych, wyróżnionych przez European Reference Index for the Humanities (ERIH, lista C)

1. Mariusz Drzewiecki, The impact of online archaeological databases on research and heritage protection in Jordan, Levant: The Journal of the Council for British Research in the Levant, 2017, 64-77
2. Mariusz Drzewiecki, Protection and management of archaeological heritage in Jordan: legal documents, Annual of the Department of Antiquities of Jordan 2017, 601-610
3. Anastasiia Stupko-Lubczynska, Reading the Offering Procession in the Chapel of Hatshepsut at Deir el-Bahari, Studien zur Altägyptischen Kultur 46, 2017, 223-246
4. Filip Taterka, Were Ancient Egyptian Kings Literate?, Studien zur Altägyptischen Kultur 46, 2017, 267-283

Monografie

1. Teodozja Rzeuska, Chronological Overview of Pottery from Asyut: A Contribution to the History of Gebel Asyut Al-gharbi, The Asyut Project 7, Wiesbaden 2017
2. Stefan Jakobielski (red.) Pachoras. The Wall Paintings from the Cathedrals of Aetios, Paulos and Petros (=PAM Monograph Series 4), Warszawa: 2017

Rozdziały w monografiach

1. Aleksandra Hallmann, Tissu en lin peint de Sennefer, [w:] H. Gaber (red.), À l'œuvre on connaît l'artisan... de Pharaon ! Un siècle de recherches françaises à Deir el-Medina (1917-2017), Milano 2017, 88-91
2. Aleksandra Hallmann, Clothing (Non-Royal), Pharaonic Egypt, [w:] R. Bagnall et al., The Encyclopedia of Ancient History Phase 2 Additions, Willey-Blackwell 2017, 1-9
3. Patrycja Kozieł, Kobięce przestrzenie cielesności – analiza reprezentacji ciała u Hausanek z Nigerii w praktykach społecznych i kulturze popularnej, [w:] W. Dittrich, M. Hybiak, M. Wirski (red.), Ciało i ponowoczesność. Historia i społeczeństwo, Gdańsk 2017, 132-144
4. Mariusz Kraśniewski, The Revolution in Hausa Music. Hip-hop – the Arewa Chapter, [w:] G.C. Batic, R. Leger (red.), Studia Africana – Papers in Honour of Sergio Baldi, Cologne 2017
5. Ewa Laskowska-Kusztal, The "Centre for Development" of the royal authority in Kalabsha, [w:] T.A. Bács, H. Beinlich (red.), 8th Symposium on Egyptian Royal Ideology. Constructing Authority, Wiesbaden 2017, 157-176
6. Barbara Lichocka, Nie tylko Numi Augg. Alexandrini. Wkład polskich numizmatyków w badania monet w Egipcie od Okresu Późnego do okresu wczesnego panowania. arabskiego Rzym antyczny, [w:] W. Kaczanowicz

-
- (red.), *Polityka i pieniądz/ The Ancient Rome. Politics and Money VI*, Katowice 2017, 15-39
7. Karol Myśliwiec, *Baths from the Ptolemaic Period in Athribis (Tell Atrib, Lower Egypt)*, [w:] B. Redon (red.), *Collective Baths in Egypt 2. New Discoveries and Perspectives*, Le Caire 2017, 65-82
 8. Karol Myśliwiec, *Hole or whole? A cemetery of the Ptolemaic Period in Saqqara (Egypt)*. [w:] T. Derda, J. Hilder, J. Kwapisz (red.), *Fragments, Holes and Wholes. Reconstructing the Ancient World in Theory and Practice*, Warszawa 2017, 363-389
 9. Karol Myśliwiec, *Światłości egipskie*, [w:] A. Guz-Iwaniec (red.), *Światło w dziejach człowieka, sztuce, religii, nauce i technice*, Krosno 2017, 349-372
 10. Filip Taterka, *The Meaning of the Njwt-Hieroglyph: Towards a Definition of a City in Ancient Egypt*, [w:] Ł. Misk, M. Waławik (red.), *The Land of Fertility II: The Southeast Mediterranean from the Bronze Age to the Muslim Conquest*, Newcastle 2017, 17-35
 11. Krzysztof Trzciński, *Kilka uwag wprowadzających do badań nad współczesną rolą władzy tradycyjnej w państwach Afryki Subsaharyjskiej*, [w:] A. Żukowski (red.), *Tradycja i nowoczesność w Afryce Społeczeństwo – polityka – gospodarka*, Forum Politologiczne 22, Olsztyn 2017, 11-30

Pozostałe publikacje naukowe

1. Mahnaz Zahirinejad, *The Iranian Middle Class Misery*, *Asar e Andeishah* 13, 2017, 92 - 96

Prace popularno-naukowe

1. Mariusz Drzewiecki, Najmniejsze królestwo świata?, Focus.pl, <http://www.focus.pl/artukul/najmniejsze-krolestwo-swiata-odkrywaja-je-polscy-badacze?page=1>
2. Mariusz Drzewiecki, Banganarti i Selib, Polacy Nilem, <http://www.polacynadnilem.uw.edu.pl/sezony/2016-2017/misje-polskie-sudan/280-banganarti-i-selib/>
3. Nicolas Levi, Termojądrowe bomby Korei Północnej – zagrożenie regionalne czy globalne, Koncept – Magazyn Akademicki 32, 2017, 22-24
4. Karol Myśliwiec, Quo vadis PAN?, Nauka Polska. Jej potrzeby, organizacja i rozwój XXVI (LI), 2017, 13-17
5. Bogdan Żurawski, W gorących objęciach boga Re, [w:] Nowe Książki, Warszawa 2017, 8-9

Redakcja naukowa

1. Joanna Popielska-Grzybowska, Jadwiga Iwaszczuk (red.), Thinking Symbols. Interdisciplinary Studies, Acta Archaeologica Pultuskiensia VI, Pułtusk 2017
2. Maciej G. Witkowski, Edyta Wolny przy współpracy z Bogusławem R. Zagórski (red.), AMAKIN WA-ASMA. Miejsca i nazwy. Geografia historyczna i topografia świata muzułmańskiego: odkrycia, interpretacje, podsumowania, perspektywy, Warszawa 2018
3. Henryk Meyza (red.), Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Residences at Nea Paphos and other cities of the region, Warszawa 2017

Złożone do druku

1. Natalia Bahlawan, Nondemocratic Elements in a Consociational Model – the Case of Lebanese Confessionalism, do: Acta Asiatica Varsoviensia 30, 2017

-
2. Natalia Bahlwan, Nowe ruchy społeczne wobec systemu politycznego w Libanie po 1990 roku, Prace Orientalistyczne, Warszawa 2018
 3. Malwina Bakalarska, Lagos – Directions of Development of Nigerian Metropolis in the First Decades of the 21st Century, do: J. Kleer, K. Nawrot (red.), The Rise of Megacities Challenges, Opportunities and Unique Characteristics, Londyn, 373-386
 4. Dorota Bielińska, Instalacje w osadzie Bahra1 – wyniki badań wykopaliskowych 2009-2011, do: A. Szymczak, P. Bieliński (red.), BAHRA1. Excavations in 2009-2011, Kuwait Citi, Warsaw 2018
 5. Sabina Brakoniecka, Drivers of Salafism development in northern Nigeria. The case of Boko Haram, do: Hemispheres . Studies on Cultures and Societies 32
 6. Aneta Cedro, Selib 3. Pottery from the the midden, do: Polish Archaeology in Mediterranean 26
 7. Igor Dobrzeński, Wymóg terytorialnego rozłożenia głosów w wyborach prezydenckich. Przypadek Kenii, do: Studia Polityczne 4 (45), 2017
 8. Mariusz Drzewiecki, Kushite temple in Soniyat after season 2016, do: Polish Archaeology in Mediterranean 26
 9. Mariusz Drzewiecki, Medieval fortifications at Banganarti, do: Polish Archaeology in Mediterranean 26
 10. Mariusz Drzewiecki, Political changes and fortifications. Who and why built defenses in Upper Nubia in late Antiquity, do: P. Onderka (red.), 12 th International Conference for Meroitic Studies Proceedings, Prague

-
11. Mariusz Drzewiecki, Zagadka trzech fortów w sercu Afryki, do: Archeologia Żywa
 12. Aleksandra Hallmann-Mikołajczak (wraz z L. Coulon i F. Payraudeau), The Osirian Chapels at Karnak: An Historical and Art Historical Overview Based on Recent Fieldwork and Studies, do: E. Pischikova, J. Budka, K. Griffin (red.), Thebes in the First Millennium B.C. 2016
 13. Jadwiga Iwaszczuk, The function of *šꜥtp jb* in the temple ideology in the early Eighteenth Dynasty, do: S. Rzepka, A. Wodzińska, D. Dzierzbicka (red.), Księga pamiątkowa dedykowana prof. A. Niwińskiemu, Warszawa 2018
 14. Katarzyna Kapiec, The sacred scents – examining the connection between *‘ntjw* and *sꜥt* oil in the context of an Egyptian temple, do: Études et Travaux XXXI
 15. Patrycja Kozieł, Historia, ciało, ubiór – strategie tożsamościowe Herero z Namibii na przykładzie strojów kobiecych, do: Rozważna i/czy romantyczna – kobiecość na przestrzeni wieków, Olsztyn 2018, 93-106
 16. Patrycja Kozieł, Somalijczycy w Warszawie – wymiary polsko-somalijskiego kontaktu w lokalnej przestrzeni społecznej, do: J. Pietrzak-Thebault (red.), Obrazy lokalności w literaturze, sztuce i przestrzeni społecznej, Warszawa 2018
 17. Patrycja Kozieł, Motyw powrotu do „domu”. Postkolonialny głos pisarek diaspory Nigerii: Helen Oyeyemi i Sefi Atta, do: A. Lesiczka (red.), Między Wschodem a Zachodem, między Północą a Południem, Warszawa 2018
 18. Mariusz Kraśniewski, Educational Aspects of Hausa Oral Literature on the Example of the Water of Ladi, do: Y. Adamu (red.), Hausa Reader, Kano 2018

19. Ewa Laskowska-Kusztal, Le sanctuaire ptolémaïque de Deir el-Bahari. Addendum, do: S. Rzepka, A. Wodzińska, D. Dzierzbicka (red.), Księga pamiątkowa prof. A. Niwińskiego, Warszawa 2018
20. Ewa Laskowska-Kusztal, Report from works conducted on Elephantine on 27.02-15.03.2017, Rozdział w raporcie DAI do Annales du Service des Antiquités de l`Egypte
21. Nicolas Levi, Rec. Kim Yong, Kim Suk-Young, Long Road Home: Testimony of a North Korean Camp Survivor, do: Acta Asiatica Varsoviensia 30
22. Barbara Lichocka, Un présumé groupe sculpté syncrétiste de Nea Paphos. Retour à la question, do: H. Meyza (red.), Akta konferencji, Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Travaux de l'Institut, Warszawa
23. Michał Lipa, Reżim Nasera i geneza pierwszej fali liberalizacji gospodarczej w Egipcie, do: Poliarchia
24. Dominika Majchrzak, The iconographic motif of the birdman on mesopotamian glyptic in 3rd millenium BC, do: Études et Travaux XXXI
25. Henryk Meyza wraz z Marcin Romaniuk, Monika Więch, appendices Dorota Mazanek-Somerlik, Monika Więch, Nea Paphos, Seasons 2014 and 2016, do: Polish Archaeology in Mediterranean 26
26. Henryk Meyza, Poverty and richness of Paphian residences – problems of reconstruction of décor in structures excavated by the Polish Mission, do: H. Meyza (red.), Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Residences at Nea Paphos and other cities of the region. Warszawa, 10-11 Marca 2017
27. Karol Myśliwiec, The uraeus as a dating criterion, do: księgi dedykowanej prof. Zahiemu Hawassowi, Cairo 2018

-
28. Karol Myśliwiec, More about the Dionysian thiasos in Ptolemaic Athribis (Lower Egypt), do: księgi jubileuszowej dedykowanej prof. Jolancie Młynarczyk, Warszawa 2018
29. Karol Myśliwiec, The message of the unfinished reliefs in some late Old Kingdom tombs, do: S. Rzepka, A. Wodzińska, D. Dzierzbicka (red.), Księga pamiątkowa prof. A. Niwińskiego, Warszawa 2018
30. Karol Myśliwiec, L'aspect au service de la perspective; à la recherche de la troisième dimension sur le plan, do: księgi dedykowanej prof. Audranowi Labrousse'owi, Le Caire 2019
31. Karol Myśliwiec, Polska szkoła archeologii śródziemnomorskiej – dzieło profesora Kazimierza Michałowskiego, do: Akta Sympozjum „Pol. + Mashreq”
32. Joanna Popielska-Grzybowska, Religious texts as a source of a contemporary study of Antiquity – scientific interpretations of the Pyramid Texts and the Coffin Texts, do: H.M. Trindade Lopes, S. Mota (red.), Sources to Study Antiquity, Lisbon 2018
33. Joanna Popielska-Grzybowska, Two pharaohs of Bolesław Prus – two literary visions of a human being's condition and fascination with ancient Egypt, do: F. Caramelo, I. Almeida, M. de Fátima Rosa, T. Lacerda (red.), Expressions of Antiquity in Modern and Contemporary Art and Literature, Lisbon
34. Joanna Popielska-Grzybowska, The elements of creation – the egg in the Pyramid Texts, do: S. Rzepka, A. Wodzińska, D. Dzierzbicka (red.), Księga pamiątkowa prof. A. Niwińskiego, Warszawa 2018
35. Marcin Romaniuk, A circular pool in the main courtyard of the "Hellenistic" House in Nea Paphos. Preliminary remarks Nea Paphos. Seasons 2014 and 2016, do: Polish Archaeology in the Mediterranean 26

-
36. Agnieszka Ryś, The iconography of four cross-shaped encolpia from monastery complex in Naqlun, Egypt, do: Polish Archaeology in the Mediterranean 26
37. Michał Sęk, Rozwój indonezyjskich regionów. Jawajskie centrum i peryferie, które wołają o pomoc, Warszawa 2018
38. Michał Sęk, Centripetal solutions in Indonesia: Case studies from Kalimantan Barat and Papua, do: Acta Asiatica Varsoviensia 30, 2017
39. Anastasiia Stupko-Lubczynska, On the "Seven Sacred Oils" in the Offering Ritual. A New (True?) Ritual Function, do: S. Rzepka, A. Wodzińska, D. Dzierzbicka (red.), Księga pamiątkowa prof. A. Niwińskiego, Warszawa 2018
40. Anastasiia Stupko-Lubczynska, All Good and Pure Things on Which a God Lives. Toward a Study of Intericonicity in the Chapel of Hatshepsut at Deir el-Bahari, do: Theban Workshop: Tomb Decoration
41. Filip Taterka, The Co-Regency of Thutmose III and Amenhotep II Revisited, do: The Journal of Egyptian Archaeology
42. Barbara Tkaczow, Two unusual Corinthian capitals from Nea Paphos, do: H. Meyza (red.), Akta konferencji, Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Travaux de l'Institut, Warszawa
43. Krzysztof Trzciński, Centripetal Spatial Vote Distribution Requirement in Presidential Elections: Cases of Nigeria and Indonesia, do: Acta Asiatica Varsoviensia (Special Issue on Inter-Segmental Power-Sharing in Asia and Oceania) 30, 2017
44. Monika Więch (współautorstwo z H. Meyza i in.), Nea Paphos, Seasons 2014 and 2016, do: Polish Archaeology in the Mediterranean 26

-
45. Monika Więch, Cooking Ware Pottery from the "Hellenistic" House at Nea Paphos, Seasons 2014 and 2016, do: Polish Archaeology in the Mediterranean 26
46. Maciej G. Witkowski, Toponimia historyczna najbliższych okolic miejsca pochówku Wielkiego Emira Qurqumasa (ok.1450–1510) na tzw. Nekropoli Północnej w Kairze (nr 162), do: M.G. Witkowski, E. Wolny we współpracy z B.R. Zagórskim (red.), AMAKIN WA-ASMA. Miejsca i nazwy. Geografia historyczna i topografia świata muzułmańskiego: odkrycia, interpretacje, podsumowania, perspektywy, Warszawa 2018
47. Edyta Wolny, The Al-Kabīr Awī series as instrument to diagnose cultural discrepancies in contemporary Egyptian society and their resolution via consensus and assimilation, do: Politeja. Pismo 2018
48. Edyta Wolny, Kształtowanie postaw obywatelskich poprzez ukazywanie koegzystencji muzułmanów i chrześcijan w Egipcie, do: M. Lewicka, M. Kubarek (red.), "Świat arabski w historii, języku i kulturze", Toruń 2018
49. Maciej Wyżgoł, The Bronze Decorated Censer from the Cathedral in Old Dongola, do: Polish Archaeology in the Mediterranean 26
50. Maciej Wyżgoł, Perspektywy badań nad zmianami osadniczymi w regionie Dongoli po upadku Królestwa Makurii, do: Afryka
51. Mahnaz Zahirinejad, India's Foreign Policy Evolution since 1947, Teheran
52. Mahnaz Zahirinejad, Oil, State and the Iranian Middle Class, London
53. Bogdan Żurawski, Mariusz Drzewiecki, Aneta Cedro, Fieldwork in 2015/2016 at the Southern Dongola Reach and the Third Cataract Region, do: Polish Archaeology in Mediterranean 26

-
54. Bogdan Żurawski, *Selib, an archaeological guide to the first-seventh century Nubia*, Warszawa

Organizacja seminariów

Seminaria archeologiczne IKŚiO PAN

liczba wystąpień: 5

prowadzący: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. PAN oraz dr hab. Barbara Lichocka, prof. PAN

Seminaria orientalistyczne IKŚiO PAN

liczba wystąpień: 16

prowadzący: dr hab. Krzysztof Trzciński, prof. PAN

Seminaria w ramach szkolenia *Metody dokumentacji, interpretacji i publikacji budowli sakralnych*

liczba wystąpień: 6

prowadzący: prof. dr hab. Karol Myśliwiec, dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. PAN; dr hab. Janusz Karkowski, prof. PAN; dr Jadwiga Iwaszczuk (koordynacja)

Meroitystyczna Sesja Naukowa, Warszawa, 20. czerwca 2017 roku

liczba wystąpień: 2

prowadzący: dr hab. Bogdan Żurawski, prof. PAN

Organizacja konferencji

Konferencje międzynarodowe

Decoration of Hellenistic and Roman buildings in Cyprus. Residences at Nea Paphos and other cities of the region, Warszawa, 10-11 marca 2017 roku

organizator: Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Fundacja „Artibus Mundi”

liczba wystąpień: 30 (w tym postery)

Fourth Interdisciplinary Conference: Verbal, Visual and Scientific Narratives, Pułtusk, 4-6 września 2017 roku

organizator: Akademia Humanistyczna im. A. Gieyszтора w Pułtusku i Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN

liczba wystąpień: 40

Conflicts of Powers in the Middle East: States and Non-States, Warszawa, 10. listopada 2017 roku

organizator: Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN

liczba wystąpień: 13

Konferencje krajowe

AMAKIN WA-ASMA. Miejsca i nazwy. Geografia historyczna i topografia świata muzułmańskiego: odkrycia, interpretacje, podsumowania, perspektywy, 15 lutego 2017 roku

organizator: Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN przy współpracy z Instytutem Ibn Chalduna

liczba wystąpień: 14

EGIPT W CZORAJ I DZIŚ. Między tradycją a nowoczesnością, Warszawa, 27-28 listopada 2017 roku

organizator: Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Katedra Arabistyki i Islamistyki UW

liczba wystąpień: 22

Wystąpienia konferencyjne pracowników Instytutu

1. Marta Bajtler (współautor Karolina Trusz), Searching for harbor of ancient Rhizon. Past researches and future perspectives [poster], konferencja: Under the Mediterranean: 100 years on... The Honor Frost Foundation Conference of 'Mediterranean Maritime Archaeology', University of Cyprus, Nikozja, Cypr, 20-24 października 2017 roku.
2. Marta Bajtler, Maritime finds from Berenike, Egypt, konferencja: International Student Conference on Underwater Archaeology ANNONA 2017, University of Zadar, Zadar, Chorwacja, 27-29 października 2017 roku.
3. Sabina Brakoniecka, Czy to jeszcze jest islam? Między terroryzmem a ideą odnowy wiary, konferencja: Terroryzm versus terror w Afryce. Aspekty historyczne, kulturowe, polityczne, społeczne, ekonomiczne i przekazu medialnego, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn, 31 maja–1 czerwca 2017 roku.
4. Sabina Brakoniecka, Reforma islamu w północnej Nigerii według organizacji Boko Haram (Boko Haram's programme of Islamic reform in northern Nigeria), konferencja: Seminars of the Institute of Mediterranean and Oriental Cultures, Polish Academy of Sciences, Warszawa, 6 czerwca 2017 roku.
5. Sabina Brakoniecka, Powiązania Boko Haram z Al-Kaidą Islamskiego Maghrebu i Państwem Islamskim II, konferencja: Międzynarodowy Kongres Bezpieczeństwa „W trosce o bezpieczne jutro” – reminiscencje i zamierzenia, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu, Toruń, 6-8 grudnia 2017 roku.
6. Aneta Cedro, Między świątynią a latryną. Banganarti i Selib w sezonie 2016/2017, konferencja: XXIV Ogólnopolska Naukowo-Edukacyjna

-
- Konferencja Nubiologiczna, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Gdańsk, 2-4 czerwca 2017 roku.
7. Aneta Cedro, Banganarti & Selib 2016/2017, konferencja: Polacy nad Nilem, sezon 2016-17, Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 12-14 czerwca 2017 roku.
 8. Aneta Cedro, Ryby, ptaki, ssaki. O ceramice chrześcijańskiej i tym co na niej znaleźć można, konferencja: Chrześcijanie Nilu i Sahary, Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów, 31. maja 2017 roku.
 9. Mariusz Drzewiecki, Surrounding Bayuda. Fortified sites in the Nile Valley and North Kordofan, konferencja: Bayuda Desert and its Neighbours, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Gdańsk, 12. października 2017 roku.
 10. Mariusz Drzewiecki, Tylko pradawna rasa olbrzymów była w stanie zbudować takie budowle. Uwag kilka na temat budowli obronnych w dolinie Nilu Środkowego, konferencja: Chrześcijanie Nilu i Sahara, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 31. maja 2017 roku.
 11. Mariusz Drzewiecki, Umm Marrahi, Hosh el-Kab i Abu Nafisa – zagadka trzech twierdz zbudowanych obok siebie, konferencja: XXIV Ogólnopolska Konferencja Nubiologiczna, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Gdańsk, 5. czerwca 2017 roku.
 12. Jadwiga Iwaszczuk, Smutny los świątyń egipskich na przykładzie tebańskich budowli królowej Hatszepsut, konferencja: Ogólnopolska Konferencja Naukowa Egipt wczoraj i dziś, I edycja, pt. Między tradycją a nowoczesnością, Warszawa, 27. listopada 2017 roku.
 13. Jadwiga Iwaszczuk, How to read an Egyptian temple, konferencja: Fourth Interdisciplinary Conference: Verbal, Visual and Scientific Narratives, Pułtusk, 5. września 2017 roku.

-
14. Jadwiga Iwaszczuk, The function of *shꜥp jb* in temple ideology in the early 18th dynasty, konferencja: VIII European Conference of Egyptologists (CECE 8) Egypt 2017: Perspectives of Research. June 26–July 1, 2017. Lisbon, Lizbona, 30. czerwca 2017 roku.
 15. Jadwiga Iwaszczuk, Świątynia Totmesa I w Gurna – pięć sezonów dokumentacji i rekonstrukcji teoretycznej, konferencja: Polacy nad Nilem, sezon 2016-17, Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 13. czerwca 2017 roku.
 16. Stefan Jakobielski, Życie i dziedzictwo profesora Kazimierza Michałowskiego – świadectwo ucznia, konferencja: Pol+Mashreq Conference pod imieniem prof. Kazimierza Michałowskiego, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Fundacja „Wolność i Demokracja”, Warszawa, 21-22 października 2017 roku.
 17. Ewa Józefowicz, Standing on the shoulders of a giant: Tawosret and Ramses II, konferencja: Sign and Symbol in Comparative Perspective, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 19. czerwca 2017 roku.
 18. Katarzyna Kapiiec, The Old Kingdom's influences in the Southern Room of Amun in the temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, konferencja: 7th "Old Kingdom Art and Archaeology" Conference, Mediolan, 3-7 lipca 2017 roku.
 19. Katarzyna Kapiiec, Speeches of Amun Kamutef from the Southern Room of Amun in the Temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, konferencja: VIIIth European Conference of Egyptologists – CECE 8, Lizbona, 26 czerwca – 1 lipca 2017 roku.
 20. Katarzyna Kapiiec, Alterations in the Relief Decoration in the Southern Room of Amun in the Temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, konferencja: III Egyptological Conference in Copenhagen, Kopenhaga, 9-11 maja 2017 roku.

-
21. Katarzyna Kapieć, *The sacred scents – examining the connection between 'ntjw and sft̄ oil*, konferencja: *Environment & Religion in Ancient & Coptic Egypt: Sensing the Cosmos Through the Eyes of Divine*, Ateny, 1-3 lutego 2017 roku.
22. Patrycja Kozieł, *Motyw powrotu do „domu”. Postkolonialny głos pisarek diaspory Nigerii: Helen Oyeyemi i Sefi Atta*, konferencja: *Między Wschodem a Zachodem, między Północą a Południem*, Wydział Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 23. maja 2017 roku.
23. Patrycja Kozieł, *Oral Literature and Indigenous Knowledge. The Case of San from Namibia*, konferencja: *6th International Conference of Oriental Studies: Rare, Forgotten and Endangered Languages and Literatures*, Wydział Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Komitet Nauk Orientalistycznych PAN, Warszawa, 16. listopada 2017 roku.
24. Patrycja Kozieł, *Ciało, ubiór, historia. Kobięce narracje tożsamościowe na przykładzie Herero z Namibii*, konferencja: *I Interdyscyplinarna Konferencja Doktorantów i Młodych Naukowców "Rozważna i/czy romantyczna – kobiecość na przestrzeni wieków"*, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn, 6, czerwca 2017 roku.
25. Barbara Lichocka, *Local and foreign currency in Roman Paphos, 1st c. BC-3rd c. AD. Evidence from the Maloutena area*, konferencja: *International Colloquium, Nea Paphos and Western Cyprus. New Archaeological and Historical Perspectives*, Department of Antiquities of Cyprus, University of Cyprus, University of Avignon et des Pays de Vaucluse, Pafos, 13. października 2017 roku.
26. Anetta Łyżwa-Piber, *Dom rodziny Quraszi oraz jego wyposażenie (XIX-1. poł. XX w., miasteczko Qasr w Oazie Dachla)*, konferencja: *Egipt Wczoraj i dziś. Między tradycją a nowoczesnością*, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN oraz Katedra Arabistyki i Islamistyki UW, Warszawa, 28. listopada 2017 roku.

-
27. Henryk Meyza, Late Roman Fine ware production of Levantine area (Southern Anatolia and Cyprus), konferencja: The Levantine Ceramics Project, Danish Institute of Archaeology, Ateny, 27. maja 2017 roku.
28. Henryk Meyza, Development of water supply to residential quarter of Nea Paphos, konferencja: International Colloquium, Nea Paphos and Western Cyprus. New Archaeological and Historical Perspectives, Department of Antiquities of Cyprus, University of Cyprus, University of Avignon et des Pays de Vaucluse, Pafos, 14. października 2017 roku.
29. Henryk Meyza, Poverty and richness of Paphian residences – problems of reconstruction of décor in structures excavated by the Polish Mission, konferencja: Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Residences at Nea Paphos and other cities of the region, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Fundacja "Artibus Mundi", Warszawa, 10. marca 2017 roku.
30. Karol Myśliwiec, Polska szkoła archeologii śródziemnomorskiej – dzieło profesora Kazimierza Michałowskiego, konferencja: Pol+Mashreq Conference pod imieniem prof. Kazimierza Michałowskiego, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Fundacja „Wolność i Demokracja”, Warszawa, 21-22 października 2017 roku.
31. Karol Myśliwiec, Aleksander – Djoser – Osiris: Forschungen in Sakkara, konferencja: Sympozjum poświęcone pamięci prof. Siegfrieda Morenza „Morenz-Vorlesung”, Uniwersytet w Lipsku, Lipsk, 8. czerwca 2017 roku.
32. Karol Myśliwiec, Unusual features of the decoration in some late Old Kingdom tombs at Saqqara, konferencja: Sympozjum „Mastabas and their decoration” zorganizowane ku czci prof. René van Walsema, Uniwersytet w Lejdzie, Lejda, 16. września 2017 roku.

-
33. Karol Myśliwiec, Małżeństwo królowej z bogiem w Egipcie faraonów, konferencja: Ogólnopolska konferencja naukowa „Egipt wczoraj i dziś. I edycja pt. Między tradycją a nowoczesnością”, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN i Katedra Arabistyki i Islamistyki UW, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 27-28 listopada 2017 roku.
34. Joanna Popielska-Grzybowska, Speak like an Egyptian – ancient Egyptian way of religious narration, konferencja: Fourth Interdisciplinary Conference: Visual and Scientific Narratives, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku i Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Pułtusk, 4. września 2017 roku.
35. Joanna Popielska-Grzybowska, Tolerancja w nauczaniu pozaformalnym – Humanistyczny Uniwersytet dla Dzieci, konferencja: Międzynarodowa Konferencja Edukacja dla pokoju – wyzwania i perspektywy doby globalizacji; Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku, Pułtusk, 9. października 2017 roku.
36. Joanna Popielska-Grzybowska, Religious identity of the Egyptian pharaoh in the Pyramid Texts and the Coffin Texts, konferencja: Tożsamość w kulturze / Identity in Culture, Collegium Ignatianum Kraków i Starostwo w Limanowej, Towarzystwo Naukowe EDUCARE, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. G. Bacewicz, Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej, Limanowa, 19. października 2017 roku.
37. Joanna Popielska-Grzybowska, The soul in ancient Egyptian Pyramid Texts, konferencja: Anthropological and Linguistic Images of the Soul in Intercultural Perspective The Soul in the Axiosphere – The Axiosphere of the Soul, Instytut Sławistyki PAN, Wydział Orientalistyki UW, Warszawa, 20. października 2017 roku.
38. Katarzyna Radziwiłko, Developing the archaeological awareness of the local community through education (illustrated by the example of the Gonio

-
- fortress in Georgia), konferencja: Złote Jabłko Polskiej Archeologii, Uniwersytet Rzeszowski, Zamość, 23. września 2017 roku.
39. Marcin Romaniuk, A fishpond (piscina) in the 'Hellenistic' House? Some considerations on the new discovery of the Polish Mission in Nea Paphos [poster], konferencja: Decoration of Hellenistic and Roman buildings in Cyprus. Residences at Nea Paphos and other cities of the region, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Fundacja "Artibus Mundi", Warszawa, 11. marca 2017 roku.
40. Marcin Romaniuk, The influence of the climatic factors on designing of the residential architecture in the Roman period Nea Paphos, konferencja: International Colloquium, Nea Paphos and Western Cyprus. New Archaeological and Historical Perspectives, Department of Antiquities of Cyprus, University of Cyprus, University of Avignon et des Pays de Vaucluse, Pafos, 14. października 2017 roku.
41. Agnieszka Ryś, Czapki, czepce i turbany – kilka słów o nakryciach głów w ikonografii nubijskiej, konferencja: XXIV Ogólnopolska Konferencja Nubiologiczna w Gdańsku, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Gdańsk, 3. czerwca 2017 roku.
42. Teodozja Rzeuska, Topografia rejonu Jerycha - Morza Martwego w relacjach podróżników i pielgrzymów, konferencja Amakin wa-Asma 1, IKŚiO PAN, Warszawa, 15. lutego 2017 roku.
43. Teodozja Rzeuska, W ogrodzie Pana czyli opowieść o Jerycho, Akademia Biblijna przy Centrum im. Pedro Aruppe, Gdynia, 18. lutego 2017 roku.
44. Teodozja Rzeuska, Haremy, skryty świat kobiet Orientu na starych pocztówkach. Relacje polskich podróżników i pielgrzymów (część 1), Muzeum Azji i Pacyfiku, Warszawa, wernisaż wystawy, 26. lutego 2017 roku.

-
45. Teodozja Rzeuska, Haremy skryty świat kobiet Orientu na strych pocztówkach. Relacje polskich podróżników i pielgrzymów (część 2), Muzeum Azji i Pacyfiku, Warszawa , finisaż wystawy, 26. marca roku 2017.
 46. Teodozja Rzeuska, Asjut na skrzyżowaniu światów, gdzie psy i szakale święte były, Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, 26. kwietnia 2017 roku.
 47. Teodozja Rzeuska, 21 czerwca: Asyut – a place in the heart of trade routes, Asyut through time: conflict and culture in Middle Egypt, The Annual Egyptology Colloquium, Thursday 20 July and Friday 21 July 2017, British Museum, Londyn, 21. czerwca 2017 roku.
 48. Teodozja Rzeuska, Chleb codzienny – tradycje starożytne i współczesne Egiptu, konferencja Egipt wczoraj i dziś, 27-28 listopada, Warszawa 28. listopada 2017 roku.
 49. Anastasiia Stupko-Lubczynska, Entering the Akhet in the Pyramid Temple, konferencja: XI. Tempeltagung: the Discourse Between Tomb and Temple, Praga, 24 maja 2017 roku.
 50. Filip Taterka, Hatshepsut's Punt Reliefs: Their Structure and Function, konferencja: Current Research in Egyptology 2017, Uniwersytet w Neapolu, Neapol, 3-6 maja 2017 roku.
 51. Filip Taterka, Czarny tusz do malowania oczu i jego rytualne zastosowanie, konferencja: IV Sympozjum Młodych Egiptologów, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, 19-20 maja 2017 roku.
 52. Filip Taterka, Meri-Ra, zapomniany mag ze starożytnego Egiptu, konferencja: XIII Studencka Konferencja Starożytnicza, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, 12-14 maja 2017 roku.
 53. Filip Taterka, Town or Desert? Some Observations on the Ancient Egyptian Topographical Classification, konferencja: Sign and Symbol in Comparative Perspective, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 19-21 czerwca 2017 roku.

-
54. Filip Taterka, Problem koregencji w czasach panowania XII dynastii w Egipcie, konferencja: XII Sympozjum dotyczące starożytnego Bliskiego Wschodu, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, 22-23 września 2017 roku.
55. Monika Więch, Cooking Wares from Nea Paphos, konferencja: The Levantine Ceramics Project, Danish Institute of Archaeology, Ateny, 27. maja 2017 roku.
56. Monika Więch, Nea Paphos (Maloutena site): Cooking ware pots from early Roman period. Remarks on typology, chronology and food preparation, konferencja: Nea Paphos and Western Cyprus. New Archaeological and Historical Perspectives, Department of Antiquities of Cyprus, University of Cyprus, University of Avignon, Pafos, 14. października 2017 roku.
57. Maciej G. Witkowski, Kilka toponimów związanych z miejscem pochówku Wielkiego Emira Qurqumasa (ok.1450-1510), Naczelnego Wodza Zwycięskich Armii Egiptu, u schyłku panowania Mameluków, konferencja: AMAKIN WA-ASMA. Miejsca i nazwy. Geografia historyczna i topografia świata muzułmańskiego: odkrycia, interpretacje, podsumowania, perspektywy, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN przy współpracy z Instytutem Ibn Chalduna, Warszawa, 15. lutego 2017 roku.
58. Edyta Wolny, „We`re the sons of the Pharaohs and we`re proud to be Egyptians”– дума z historii jako istotny element kreowania tożsamości Egipcjan na podstawie wybranych piosenek i teledysków z lat 2011-2013, konferencja: EGIPT W CZORAJ I DZIŚ. Między tradycją a nowoczesnością, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Katedra Arabistyki i Islamistyki UW, Warszawa, 27. listopada 2017 roku.
59. Edyta Wolny, Content of Egyptian textbooks for Islamic education in primary schools as one of the methods solving the country’s problems by creating people aware of civic attitudes, konferencja: Religious dynamics in

contemporary Egypt, IFE, CDEJ, IFAO, IDEO, IRD, Université catholique de Louvain, FNRS, Kair, 11. września 2017 roku.

60. Edyta Wolny, Sposób ukazywania obrazu braterskiej koegzystencji i współpracy wyznawców islamu i chrześcijaństwa w Egipcie na przestrzeni ostatnich kilku lat jako czynnik kształtujący postawy obywatelskie na podstawie wybranych tekstów kultury, konferencja: X Ogólnopolska konferencja arabistyczna „Świat arabski w historii, języku i kulturze”, Pracownia Języka i Kultury Arabskiej UMK, Koło Naukowe Arabistów Zahra as-Sahra, Toruń, 8. czerwca 2017 roku.
61. Edyta Wolny, Phenomenon of Al-Kabeer Awi series as instrument to diagnose cultural discrepancies in contemporary Egyptian society and their solving via consensus and assimilation, konferencja: The Mosaic of the Contemporary Arab World, Instytut Bliskiego i Dalekiego Wschodu UJ oraz Bliskowschodnie Koło Naukowe, Kraków, 27. maja 2017 roku.
62. Edyta Wolny, Wybrane przykłady fatw jako dowód na połączenie ciągłości i zmiany w religijnym życiu codziennym muzułmanów, konferencja: IV Ogólnopolska Konferencja Orientalistyczna Religia i społeczeństwo – ciągłość czy zmiana?, Polskie Towarzystwo Orientalistyczne, Wydział Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 9. maja 2017 roku.
63. Magdalena Woźniak, 'Suknie i koce' z Meinarti, Konferencja: Seminarium Archeologii Egiptu i Nubii, Instytut Archeologii, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 28. marca 2017 roku.
64. Magdalena Woźniak, Cotton in the textile production of Medieval Nubia: state of art, konferencja: Conference Cotton in the Old World: domestication, cultivation, use and trade, Muséum national d'histoire naturelle, Paryż, 3-4 maja 2017 roku.

-
65. Magdalena Woźniak, Khartoum, London, Toronto – investigating Nubian medieval textiles, konferencja: Narodowe Dni Nauki NCN, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce, 11. maja 2017 roku.
66. Magdalena Woźniak, Pierwsze wyniki badań barwników w średniowiecznych tkaninach pochodzących z Meinarti, konferencja: XXIV Ogólnopolska konferencja Nubiologiczna, Gdańsk, 2-4 czerwca 2017 roku.
67. Magdalena Woźniak, Textile trade between Egypt and Nubia in the medieval period, konferencja: 10th Textiles from the Nile Valley Conference, HeadquARTers, Katoen Natie, Antwerpia, 27-29 października 2017 roku.
68. Magdalena Woźniak, Poster: Dye analysis of medieval Nubian textiles (Sudan, 13th c.), konferencja: 36. Konferencja Dyes in History and Archaeology, Royal School of Needlework at Hampton Court Palace, Londyn, 26-28 października 2017 roku.
69. Maciej Wyżgoł, Kilka uwag o domu okresu Fundż ze Starej Dongoli, konferencja: XXIV Ogólnopolska Konferencja Nubiologiczna, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Gdańsk, 2. czerwca 2017 roku.
70. Maciej Wyżgoł, A Nubian House of the Islamic Period, konferencja: Ogólnopolska Konferencja Interdyscyplinarna Caravanserai. Młodzi Badacze Starożytnego Wschodu, Koło Naukowe Studentów UW „Szarkun”, Warszawa, 11. maja 2017 roku.
71. Bogdan Żurawski, Some observation on the changing pattern of desert shortcuts in the Bayuda Desert”, konferencja: „Bayuda and its Neighbours. The Archaeology of the Bayuda Desert”, Gdańsk, 12-14 października 2017 roku.
72. Bogdan Żurawski, Rafaelion w Banganarti, wykopaliska 2001-2017, konferencja: Chrześcijaństwo Nilu i Sahary, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 31. maja 2017 roku.

Granty i projekty realizowane w 2017 roku

Finansowane przez Narodowe Centrum Nauki

1. *Sceny ofiarne w Kaplicach Kultu Królewskiego Świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari*, Sonata 3

nr projektu: 2012/05/D/HS3/03680

okres trwania projektu: 7. lutego 2013–6. grudnia 2017 roku

kierownik projektu: dr Anastasiia Stupko-Lubczynska

2. *Autorytaryzm wobec liberalizacji gospodarczej po trzeciej fali demokratycznej – przypadek Egiptu*, Preludium 5

nr projektu: 2013/09/N/HS5/04476

okres trwania projektu: 5. maja 2014–4. stycznia 2017 roku

kierownik projektu: mgr Michał Andrzej Lipa

3. *„Dry Moat” w Sakkarze jako unikatowa „kapsuła czasu” – źródło do poznania historii nekropoli memfickiej jako funkcji zmian środowiska naturalnego*, Opus 6

nr projektu: 2013/11/B/HS3/04472

okres trwania projektu: 11. lipca 2014–10. stycznia 2018 roku

kierownik projektu: prof. dr hab. Karol Jan Myśliwiec

4. *Centrypetalny model systemu politycznego dla państw wieloetnicznych. Badanie porównawcze dwóch przypadków*

nr projektu: 2014/15/B/HS5/01174

okres trwania projektu: 5. sierpnia 2015–4. sierpnia 2018 roku

kierownik projektu: dr hab. prof. PAN Krzysztof Trzeciński

5. *Uwarunkowania rozwoju fundamentalizmu muzułmańskiego w północnej Nigerii. Przypadek Boko Haram*, Preludium 10

nr projektu: 2015/19/N/HS1/02398

okres trwania projektu: 28. czerwca 2016–27. czerwca 2019 roku

kierownik projektu: mgr Sabina Brakoniecka

6. *Południowe Pomieszczenie Amona w świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari – opracowanie oraz przygotowanie do publikacji*, Preludium 10

nr projektu: 2015/19/N/HS3/02153

okres trwania projektu: 11. sierpnia 2016–10. sierpnia 2019 roku

kierownik projektu: mgr Katarzyna Kapiec

7. *Nubian textiles: craft, trade, costume and identity in the medieval kingdom of Makuria*, Polonez 1

nr projektu: 2015/19/P/HS3/02100

okres trwania projektu: 1. września 2016–31. sierpnia 2018 roku

kierownik projektu: dr Magdalena Maria Woźniak

8. *Archanioly i szarańcza. Życie codzienne w Banganarti, centrum pielgrzymkowym nad środkowym Nilem, między VI a XVI wiekiem*, Opus 11

nr projektu: 2016/21/B/HS3/03724

okres trwania projektu: 13. stycznia 2017–12. stycznia 2020 roku

kierownik projektu: dr hab. prof. PAN Bogdan Żurawski

9. *Czy władcy meroiccy byli budowniczymi twierdz? Budowle obronne a zmiany polityczne w Górnej Nubii w okresie upadku Meroe i początkach Królestwa Alodii*, Sonata 11

nr projektu: 2016/21/D/HS3/02972

okres trwania projektu: 19 kwietnia 2017 – 18 kwietnia 2020

kierownik projektu: dr Mariusz Drzewiecki

10. *Program ikonograficzny kaplic Ozyrysa w Karnaku: kuszycka kaplica Ozyrysa Ptaha Neb-anch*, Harmonia 8

nr projektu: 2016/22/M/HS3/00354

okres trwania projektu: 2. czerwca 2017–1 czerwca 2020 roku

kierownik projektu: dr Aleksandra Hallmann-Mikołajczak

Finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

1. *Poszerzenie umiędzynarodowienia i rozwój obcojęzycznego czasopisma Études et Travaux (Centre d'Archéologie Méditerranéenne de l'Académie Polonaise des Sciences)*, NPRH, "Umiędzynarodowienie" 3.b

nr projektu: 3bH/15/0099/83

okres trwania projektu: 1. września 2016–1. września 2021 roku

2. *Aleksandria ad Aegyptum – portret niezwykłego miasta*, NPRH, "Umiędzynarodowienie" 3.a

nr projektu: 3aH/15/0108/83

okres trwania projektu: 29. lipca 2016–28. marca 2019 roku

kierownik projektu: dr hab. prof. PAN Barbara Tkaczow

3. *Nowoczesna dokumentacja w badaniach Polsko-Egipskiej Misji Archeologiczno-Konserwatorskiej w świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari (Egipt): tworzenie, zarządzanie, udostępnianie*, Dialog

nr projektu: 0088/DLG/2017/10

okres trwania projektu: 17. lipca 2017–16. lipca 2018 roku

kierownik projektu: dr Jadwiga Iwaszczuk

4. *Specjalistyczna edycja artykułów obcojęzycznych w czasopiśmie „Acta Asiatica Varsoviensia”*, Działalność Upowszechniająca Naukę

nr projektu: 772/P-DUN/2017

okres trwania projektu: 1. stycznia 2017–31. grudnia 2018 roku

5. *Organizacja konferencji z cyklu: "Nea Paphos – Polish excavations of residential quarter of ancient city"*, Fundacja "Artibus Mundi", Działalność Upowszechniająca Naukę

nr projektu: 660/P-DUN/2016

okres trwania projektu: 16. września 2016–31. grudnia 2017 roku

6. *Kontynuacja projektu egiptologicznej bazy danych hatshepsut.pl*, Fundacja Cultivate, Działalność Upowszechniająca Naukę

nr projektu: 932/P-DUN/2017

okres trwania projektu: 1. stycznia 2017–31. grudnia 2018 roku

7. *Udostępnienie czytelnikom 200 woluminów publikacji zwartych i czasopism z kolekcji księgozbioru końca XIX/początku XX wieku (do 1945),* Fundacja Cultivate, Działalność Upowszechniająca Naukę

nr projektu: 932/P-DUN/2017

okres trwania projektu: 1. stycznia 2017–31. grudnia 2018 roku

8. *Przygotowanie anglojęzycznej wersji publikacji: 'Willa Tezeusza' w Pafos, stratygrafia i ceramika, seria: Nea Pafos VII: Henryk Meyza,* Fundacja Cultivate, Działalność Upowszechniająca Naukę

nr projektu: 671/P-DUN/2017

okres trwania projektu: 1. stycznia 2017–31. grudnia 2018 roku

Finansowane przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej

1. The emergence of early medieval states in the Middle Nile. Archaeological sources

nr projektu: Mistrz 7/2015

okres trwania projektu: 1. stycznia 2016–31. grudnia 2018 roku

kierownik projektu: dr hab. prof. PAN Bogdan Żurawski

Działalność wydawnicza

Instytut wydaje trzy czasopisma:

- Acta Asiatica Varsoviensis (rocznik)
- Études et Travaux (rocznik)
- Hemispheres. Studies on Cultures and Societies (kwartalnik)

Na wydawanie czasopisma Études et Travaux w roku 2016 Instytut pozyskał pięcioletni grant Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki *Poszerzenie umiędzynarodowienia i rozwój obcojęzycznego czasopisma Études et Travaux (Centre d'Archéologie Méditerranéenne de l'Académie Polonaise des Sciences)*.

W roku 2017 udało się Instytutowi otrzymać z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowanie projektu pt. *Specjalistyczna edycja artykułów obcojęzycznych w czasopiśmie „Acta Asiatica Varsoviensia”* ze środków przeznaczonych na Działalność Upowszechniającą Naukę.

W roku 2017 utworzono serię Historiae. Seria stawia sobie za cel przybliżenie czytelnikom dziejów badań archeologicznych oraz studiów nad materiałami archiwalnymi, źródłami materialnymi, jak i pisanymi związanymi z działalnością naukową i badawczą polskich humanistów na świecie. Prace nad monografiami w ramach tej serii są zaawansowane, w szczególności nad pracą L. Ambroziak. *Polska droga do Edfu*

Przygotowano do druku

S. Jakobielski, *Chronologia malowideł z katedry w Faras (X-XIV w.)*, w serii Paideia t. 2.

M. Sęk, *Rozwój indonezyjskich regionów. Jawajskie centrum i peryferie, które wołają o pomoc*, Prace Centrum Badań nad Społeczeństwami Wieloetnicznymi t. 2, red. K. Trzciński.

Działalność popularyzacyjna

Organizacja wystaw

Wystawa pt. „Haremy – skryty świat kobiet Orientu na starych pocztówkach”, Muzeum Azji i Pacyfiku (luty-marzec 2017 roku)

Źródło finansowania: Fundacja PZU, Fundacja Cultivate, IKŚiO PAN.

Wystawa pt. „Nieistniejące pejzaże Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej” w ramach Festiwalu Nauki PAN w Pałacu Staszica (wrzesień 2017 roku)

oraz podczas 25. Międzynarodowych Targów Turystycznych w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie (23-25 listopada 2017 roku), stoisko czasopisma Kontynenty

Źródło finansowania: Zakład Działalności Pomocniczej PAN, IKŚiO PAN.

Udział w wydarzeniach popularyzacyjnych

Noc Muzeów w Pałacu Staszica (Maj 2017 roku)

- warsztaty: *W świątyni egipskiej, Z Afryki do Europy – szlakiem kakao, kawy i innych zasobów, Noc w haremie*

Źródło finansowania: IKŚiO PAN, Zakład Działalności Pomocniczej PAN

Piknik Naukowy PAN w Ogrodzie Botanicznym PAN w Powsinie (Czerwiec 2017 roku)

Źródło finansowania: IKŚiO PAN

Piknik Naukowy Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik, temat przewodni: „Ziemia” (Czerwiec 2017 roku)

-
- warsztaty: piaskownica archeologiczna, lepienie naczyń afrykańskich i gry edukacyjne na temat historii polskiej archeologii śródziemnomorskiej i stanowisk archeologicznych badanych przez polskie misje

Źródło finansowania: Centrum Nauki Kopernik, Polskie Radio, PGE Narodowy, IKŚiO PAN, Fundacja Cultivate

Festiwal Nauki w Pałacu Staszica (wrzesień 2017 roku)

- warsztaty: *Archeologia kolorowych nici, Z wizytą w haremie Sułtanów Imperium Osmańskiego, W świątyni egipskiej*
- wystawa: *Nieistniejące pejzaże Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej*

Źródło finansowania: Uniwersytet Warszawski, Polska Akademia Nauk, IKŚiO PAN, Zakład Działalności Pomocniczej PAN

Festiwal Nauki w Jabłonie (Festiwal Nauki w Warszawie) (23 wrzesień 2017 roku)

- warsztaty: *W świątyni egipskiej, I Ty możesz zostać ceramologiem, Lepienie z gliny inspirowane zabytkami, Różne znaki pisma*
- gry edukacyjne: *Podróż śladami polskich archeologów, Nocna wędrówka Boga Re*

Źródło finansowania: IKŚiO PAN, Zakład Działalności Pomocniczej PAN

Warszawskie Targi Książki (maj 2017 rok)

- promocja książki „Haremy – skryty świat kobiet Orientu na starych pocztówkach poznany i opisany przez polskich podróżników, pielgrzymów, wagabundów i ekspatriantów” autorstwa Teodozji I. Rzeuskiej oraz Anetty Łyżwy-Piber i Katarzyny Molgi

Źródło finansowania: IKŚiO PAN

Działalność edukacyjna

Studium podyplomowe *Afrazja – Polityka i kultura w krajach Azji i Afryki*

Studium podyplomowe *Afrazja – Polityka i kultura w krajach Azji i Afryki* prowadzone było od 2005 roku, początkowo przez Zakład Krajów Pozaeuropejskich PAN, a obecnie przez Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN. W 2017 roku zdecydowano się zawiesić jego działalność, aby przygotować następną edycję na nowych zasadach, zgodnych z obecnym stanem prawnym, wymagającym włączenia tego typu studiów w Zintegrowany System Kwalifikacji zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji. Nowy system prowadzi do przyznawania w ramach minimum 2-semestralnego kursu 60 punktów ETCS jako część procesu uznawania efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną (ang. Recognition of Prior Learning, RPL). Wymagało to powołania przez Instytut Komisji Jakości Kształcenia oraz przedstawienia Radzie Interesariuszy przewidywanych efektów kształcenia uwzględniających ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz do określenia sposobu ich weryfikowania i dokumentowania.

Orientalny Uniwersytet Trzeciego Wieku

Na przełomie lat 2016 i 2017, opierając się na sukcesie edycji wiosennej w 2016 roku, przeprowadzono eksperymentalnie serię wykładów drugiej, symbolicznie odpłatnej (80 zł za cały kurs 10 zajęć) edycji Uniwersytetu. Spadek zainteresowania jednak był znaczący i w związku z tym w następnej edycji (w 2018 roku) zdecydowano się wrócić do formuły nieodpłatnych zajęć. W początku 2017 roku odbyły się następujące wykłady:

Dr Teodozja Rzeuska: *Zanim wejść do krainy Ozyrysa. Zwyczaje pogrzebowe starożytnych Egipcjan* (18. stycznia 2017 roku);

Dr hab. Stefan Jakobielski, prof. PAN: *Malarstwo Faras* (4. i 18. stycznia 2017 roku);

Dr Michał Lipa: *Egipt po Arabskiej Wiośnie* (1. lutego 2017 roku).

Działalność biblioteki

Działalność biblioteki jest przede wszystkim nakierowana na zaspokajanie potrzeb badawczych pracowników, jednak, jako największa kolekcja publikacji egiptologicznych i cyprologicznych odgrywa istotną rolę dla całego środowiska archeologii śródziemnomorskiej w Polsce.

Biblioteka Archeologiczna

Dostępność: biblioteka jest dostępna dla czytelników 3 razy w tygodniu. W 2017 roku aktywnie korzystało ze zbiorów ok. 60 osób przy ogółem zarejestrowanych użytkownikach zewnętrznych w liczbie 678. Tak niską liczbę gości należy wytłumaczyć tą okolicznością, iż najbardziej aktywni użytkownicy biblioteki tj. pracownicy i byli pracownicy IKSIO oraz współpracujących z Instytutem pracownicy innych instytucji naukowych uprawnieni są do wstępu do magazynu biblioteki bez koniecznej rejestracji.

Istotnym elementem pracy Biblioteki jest aktualizacja i retrokonwersja katalogu dokonywana w systemie HORIZON. Katalog cyfrowy obejmuje w tej chwili 90% zbioru, składającego się z ponad 13 tysięcy pozycji zwartych i niemal 12 tysięcy tomów czasopism. Uruchomiono system rejestracji wypożyczeń elektronicznych w systemie HORIZON. Instytut podejmuje starania o modernizację tej biblioteki przez nadbudowanie w centralnej części antresoli, mogącej pomieścić więcej czytelników i część zbioru podręcznego.

Fundacja Cultivate związana z Instytutem uzyskała wsparcie dla szeroko zakrojonej akcji konserwacji starodruków i cennych, unikatowych w Polsce, a często wykorzystywanych wydawnictw.

W zakresie akcesji, tak jak w latach ubiegłych, dominującą rolę odgrywa wymiana wydawnictw (250 tomów zwartych i 79 tomów czasopism), w drugiej kolejności są dary i ze względu na trudności finansowe Instytutu tylko w małym stopniu zakupy (ogółem 34 tomów zwartych i 4 tomy czasopism). Wartość publikacji zakupionych z budżetu IKSIO wyniosła 13.298,00 zł.

Publicznie zaprezentowany został starodruk diariusza peregrynacji do Ziemi Świętej odbytej w 1582 roku przez Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła zwanego „Sierotką”, (*Jerosolymitana peregrinatio illustrissimi principis Nicolai Christophori Radzivili, militis Jerosolymitani...*), wydany w 1756 roku, i nabyty dla Biblioteki przez związaną z Instytutem Fundację Cultivate dzięki subwencji Fundacji PZU.

Biblioteka Orientalistyczna

Dostępność: biblioteka jest dostępna 2 razy w tygodniu, aktywnie korzysta ze zbiorów około 20 osób, w tym pracownicy IKSiO, byli pracownicy IKSiO, prowadzona jest także wymiana międzybiblioteczna.

Na bieżąco odbywa się wprowadzanie do księgozbioru i katalogu internetowego nowych książek i czasopism; wycofywanie z księgozbioru dubletów; przekazywanie książek o tematyce archeologicznej do biblioteki archeologicznej oraz pozycji nie związanych z kierunkami badań Instytutu do innych bibliotek.

Z darów i wymiany otrzymano łącznie 11 tomów wydawnictw zwartych oraz 31 tomów czasopism.

Współpraca z zagranicą

Umowy międzynarodowe

Czechy

Partner: Oriental Institute of the Academy of Sciences of the Czech Republic

Nazwa dokumentu: Memorandum of Understanding

Okres obowiązywania: 20 listopada 2013 – 20 listopada 2018

Francja

Partner: Institut français d'archéologie oriental du Caire

Nazwa dokumentu: Agreement of Cooperation

Okres obowiązywania: 15 września 2015 – 30 września 2019

Kanada

Partner: University of Toronto, Department of Near and Middle Eastern Civilizations

Nazwa dokumentu: Academic Exchange Agreement

Okres obowiązywania: odnawiana co 5 lat, od 7 lipca 1999

Portugalia

Partner: Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa

Nazwa dokumentu: Agreement of Cooperation between Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa (Portugal) and the Institute of Mediterranean and Oriental Cultures of the Polish Academy of Sciences (Poland)

Okres obowiązywania: 29 listopada 2017 – 29 listopada 2022

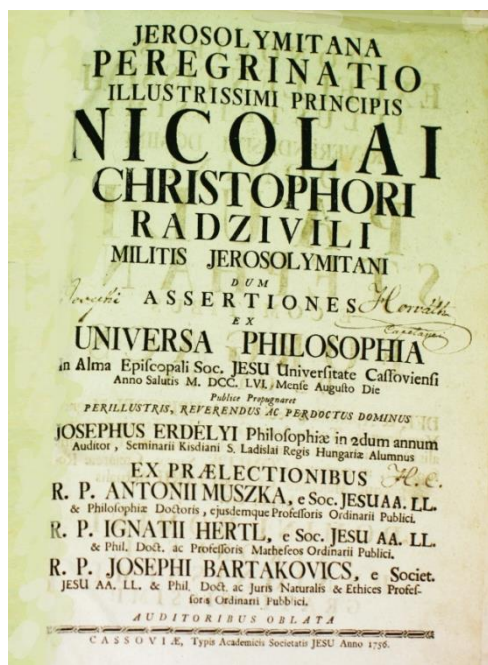
Niemcy

Partner: Freie Universität Berlin, Ägyptologisches Seminar

Nazwa dokumentu: Agreement between the Freie Universität Berlin, Ägyptologisches Seminar and the Institute of Mediterranean and Oriental Cultures, Polish Academy of Sciences, Warsaw

Okres obowiązywania: od 13 czerwca 2011, co 3 lata odnawiana.

Inne

Pozyskanie dla Biblioteki Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk niezwykle cennej i unikatowej pozycji: *Diariusz peregrynacji do Ziemi Świętej odbytej w 1582 przez Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła zwanego „Sierotką” (1549-1616) – marszałka wielkiego litewskiego, wojewody trockiego i wileńskiego, pierwszego ordynata nieświeskiego* (wyd. z 1756 roku). *Diariusz* ma ogromną wartość poznawczą dla historii podróżnictwa oraz dla poznania nieistniejącego już świata Orientu. Starodruk został odnaleziony w antykwariacie w Londynie.

Dzięki dotacji Fundacji PZU, możliwe było jego sprowadzenie do Polski oraz digitalizacja.

Nowe badania archeologiczne

Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN na terenie Sudanu. Badaniom poddane zostaną pozostałości trzech kamiennych fortów (Umm Marrahi, Hosh el-Kab i Abu Nafisa) w strategicznym miejscu Doliny Nilu, gdzie łączą się wody Nilu Białego i Nilu

Błękitnego. Badania mają charakter ratowniczy. Prace badawcze są finansowane przez Narodowe Centrum Nauki (UMO-2016/21/D/HS3/ 02972). Kierownikiem badań jest dr Mariusz Drzewiecki.

Informacje dotyczące prac wykopaliskowych tej misji ukazują się na bieżąco na stronie internetowej Instytutu oraz na portalach społecznościowych

<http://iksiopan.pl/index.php/pl/na-skroty/480-nowe-badania-archeologiczne-instytutu-kultur-sroziemnomorskich-i-orientalnych-iksio-pan-na-tereniesudanu>

<https://www.facebook.com/Ekspedycje-do-Sudanu-125987967468921/>